

HISTORIA
APOLLONII REGIS TYRI

E CODICE PARISINO 4955

EDIDIT

COMMENTARIO CRITICO INSTRUXIT

CLASSICS

DEPARTMENT

MICHAEL RING,

DR., ACADEMIAE REG. POSONIENSIS PROFESSOR P. O.

POSONII ET LIPSIAE MDCCCLXXXVII.

IMPENSIS SIGISMUNDI STEINERL.

Formis Caroli Angermayeri.

875.3

Ap4ri

Vahlen

HISTORIA APOLLONII REGIS TYRI.*)

I. [P. fol. 9r.] In civitate Antiochia¹⁾ rex fuit quidam nomine Antiochus, a qua ipsa civitas nomen accepit Antiochia. Is²⁾ habuit unam filiam, uirginem speciosissimam, in qua nihil rerum natura exerrauerat, nisi quod mortalem statuerat.³⁾ Quae dum ad nubilem⁴⁾ peruenisset aetatem et species et formositas⁵⁾ cresceret, multi eam in matrimonium petebant et magna⁶⁾ dotis pollicitatione currebant. Et cum pater deliberaret, cui potissimum⁷⁾ filiam suam in matrimonium dare t⁸⁾, cogente iniqua cupiditate flamma concupiscentiae incidit in amorem filiae⁹⁾ et coepit eam aliter diligere quam patrem¹⁰⁾ oportebat. Qui cum luctatur¹¹⁾ cum furore, pugnat¹²⁾ cum dolore, uincitur amore: excidit illi pietas, oblitus est se esse patrem et induit coniugem. Sed cum sui pectoris uulnus ferre non posset,¹³⁾ quadam die prima luce uigilans inrumpit cubiculum filiae suae, famulos longe excedere¹⁴⁾ iussit, quasi cum filia secretum colloquium habiturus et stimulante¹⁵⁾ furore libidinis diu repugnanti¹⁶⁾ filiae suae florem¹⁷⁾

1*

266390

LIBRARY

UNIVERSITY OF ILLINOIS
AT URBANA-CHAMPAIGN

uirginitatis eripuit, perfectoque scelere euasit cubiculum.¹⁸⁾ Puella uero stans fluentem sanguinem, mirans¹⁹⁾ scelesti patris impietatem, coepit celare: sed guttae sanguinis in pauimento ceciderunt.

- II. Subito nutrix eius introiuit cubiculum. Ut uidit puellam flebili¹⁾ uultu, asperso pauimento sanguine, roseo rubore perfusam²⁾ ait 'quid sibi³⁾ uult iste turbatus animus?' Puella ait 'cara nutrix, modo in hoc cubiculo duo nobilia⁴⁾ perierunt nomina.' Nutrix ignorans ait 'domina, quare hoc dicis?' Puella ait 'ante legitimam mearum nuptiarum diem saeuo scelere uiolatam uides.' Nutrix ut haec audiuit atque uidit⁵⁾, exhorruit⁶⁾ atque ait 'quis tanta fretus audacia uirginis reginae maculauit torum?'⁷⁾ Puella ait 'impietas fecit scelus'. Nutrix ait 'cur hoc⁸⁾ non indicas patri?' Puella ait 'et ubi est pater?' et ait 'cara⁹⁾ nutrix, si intelligis quod factum est: periit¹⁰⁾ in me nomen patris. Itaque ne hoc scelus¹¹⁾ genitoris mei patefaciam, mortis remedium placet.¹²⁾ Horreat: haec macula gentibus innotescat?'¹³⁾ Nutrix ut uidit mortis remedium puellam¹⁴⁾ quaerere, uix eam blando sermone colloquio¹⁵⁾ reuocat ut a¹⁶⁾ propositae mortis immanitate excederet,¹⁷⁾ et inuitam¹⁸⁾ patris sui uoluntati satisfacere cohortatur.¹⁹⁾
- III. Qui cum simulata mente ostendebat se cinibus suis¹⁾ pium genitorem, intra domesticos uero parie-

tes maritum²), se filiae gloriabatur. Et ut semper impio toro³) frueretur⁵), ad⁵) expellendos⁶) nuptiarum petitores quaestiones proponebat dicens 'quicumque uestrum quaestionis meae propositae solutionem⁷) inuenerit, accipiet filiam meam in matrimonium, qui autem non inuenerit, decollabitur'. Et si quis forte prudentia⁸) litterarum quaestionis⁹) solutionem inuenisset, quasi nihil dixisset, decollabatur et caput eius super portae fastigium suspendebatur, quia¹⁰) plurimi undique reges undique patriae principes propter incredibilem puellae speciem contempta morte properabant.

- IV. Et cum has crudelitates rex Antiochus exerceret, quidam adulescens¹) locuples²) ualde, genere Tyrius, nomine Apollonius, nauigans attigit³) Antiochiam. Ingressus⁴) ad regem ita eum salutauit 'aue⁵) domine rex Antioche,⁶)!' et sic⁷) 'pater pius es! Ad uota festinus⁸) perueni; regio⁹) genere ortus¹⁰) peto filiam tuam in matrimonium'. Rex ut audiuit quae¹¹) audire nolebat, irato uultu respiciens iuuenem sic ait ad eum 'iuuenis, nosti nuptiarum condicionem¹²)?' At¹³) ille ait 'noui et ad portae¹⁴) fastigium uidi.' Audi ergo quaestionem: scelere beor,¹⁵) materna carne¹⁶) uescor,¹⁷) quaero¹⁸) fratrem meum, meae matris filium,¹⁹) uxoris meae uirum:²⁰) non inuenio.' Iuuenis accepta quaestione paululum a rege discessit;²¹) quam²²) cum sapienter scrutaretur, fauente

deo inuenit quaestionis solutionem; ingressusque ad regem sic ait: 'domine rex, proposuisti²³⁾ mihi quaestionem; audi ergo solutionem. Quod dixisti: scelere beor,²⁴⁾ non es²⁵⁾ mentitus: te respice. Et quod dixisti: materna carne²⁶⁾ uescor, nec et hoc mentitus es: filiam tuam intueri.'

V. Rex ut uidit iuuenem quaestionis solutionem inuenisse¹⁾ sic ait ad eum: 'Erras, iuuenis, nihil uerum dicis. Decollari merebaris,²⁾ sed habes triginta dierum spatium: recogita tecum. Et dum reuersus fueris et quaestionis meae propositae solutionem inuenieris, accipies filiam meam in matrimonium.' Iuuenis conturbatum³⁾ habebat animum, paratamque habens nauem ascendit, tendit⁴⁾ ad patriam suam Tyrum.⁵⁾

VI. Post¹⁾ discessum autem²⁾ adulescentis³⁾ rex Antiochus uocat ad se⁴⁾ dispensatorem suum⁵⁾ nomine Thaliarchum⁶⁾ et dicit ei: 'Thaliarche, secretorum meorum fidelissime minister, scias quod⁷⁾ Tyrius Apollonius inuenit quaestionis meae solutionem. Ascende ergo nauem confestim ad persequendum iuuenem, et dum ueneris in⁸⁾ patriam eius. inquiras⁹⁾ inimicum eius, qui eum aut¹⁰⁾ ferro aut ueneno¹¹⁾ interimat. Postquam reuersus fueris, libertatem accipies.'¹²⁾ Thaliarchus uero hoc audito assumens¹³⁾ pecuniam simulque uenenum nauem ascendens petit patriam Apollonii.¹⁴⁾ Peruenit innocens tandem

Apollonius prior ad patriam suam et introiuit domum¹⁵⁾ et aperto scrinio¹⁶⁾ codicum suorum inquisiuit¹⁷⁾ quaestiones omnium¹⁸⁾ philosophorum omniumque¹⁹⁾ Chaldaeorum. Cumque nihil aliud²⁰⁾ inuenisset nisi quod cogitauerat, ait ad semet ipsum²¹⁾ 'quid agis Apolloni? Quaestionem regis soluisti, filiam eius non recepisti,²²⁾ sed ideo²³⁾ dilatus²⁴⁾ es, ut neceris'.²⁵⁾ Et exiens foras²⁶⁾ onerari²⁷⁾ praecepit naues frumento. Ipse quoque Apollonius cum paucis comitantibus fidelissimis seruis²⁸⁾ deferens²⁹⁾ secum multum pondus auri atque argenti sed et uestem copiosissimam et hora noctis tertia³⁰⁾ nauem ascendens³¹⁾ tradidit se alto pelago.

VII. Alia uero die in ciuitate sua quaeritur a ciuibus suis ad salutandum et non inuentus¹⁾ est. Fit tremor,²⁾ sonat planctus ingens per totam ciuitatem, ut per multa tempora tonsores priuarentur, publica³⁾ spectacula tollerentur, balnea⁴⁾ clauderentur. Et cum⁵⁾ haec Tyri⁶⁾ gererentur,⁷⁾ superuenit ille Thaliarchus, qui a rege Antiocho fuerat missus ad necandum iuuenem. Qui ut uidit omnia clausa, ait cuidam puero 'indica mihi, si ualeas, quae est haec causa, quod ciuitas ista in luctu moratur?' Cui puer ait 'o hominem improbum! scit et interrogat!

[P. fol. 9u.] quis est enim qui nesciat, ideo hanc ciuitatem in luctu esse, quia princeps huius patriae nomine Apollonius reuersus ab Antiochia nusquam⁸⁾

comparuit?' Tunc Thaliarchus dispensator regis hoc audito gaudio plenus⁹⁾ rediit ad nauem et certa nauigationis die attigit¹⁰⁾ Antiochiam ingressusque ad regem ait 'domine rex, laetare et gaude, quia iuuenis ille Tyrius Apollonius timens regni tui uires subito nusquam¹¹⁾ comparuit.' Rex ait 'fugere¹²⁾ quidem potest, sed non effugere¹³⁾ potest.' Continuo huius modi edictum¹⁴⁾ proposuit: 'quicumque mihi Tyrium Apollonium contemptorem regni mei uiuum exhibuerit, accipiet auri talenta centum, qui uero caput eius attulerit, accipiet ducenta.' Hoc edicto proposito non tantum eius¹⁵⁾ inimici sed etiam¹⁶⁾ amici¹⁷⁾ cupiditate ducebantur et ad¹⁸⁾ indagandum properabant. Quaeritur Apollonius¹⁹⁾ per terras per montes per siluas per uniuersas indagine et non inueniebatur.

VIII. Tunc iussit rex classes nauium praeparari ad persequendum iuuenem. Sed moras facientibus his, qui classes nauium praeparabant, deuenit Apollonius ad¹⁾ ciuitatem Tarsnm.²⁾ Qui³⁾ deambulans iuxta litus uisus est a quodam Hellenico, ciue suo, qui superuenerat ipsa hora. Et accedens ad eum Hellenicus ait: 'haue,⁴⁾ rex Apolloni!' At ille salutatus fecit quod potentes facere consueuerunt:⁵⁾ spreuit hominem plebeium.⁶⁾ Tunc senex indignatus iterato salutauit eum Hellenicus et ait 'haue,⁷⁾ inquam,⁸⁾ Apolloni. resaluta et noli despiciere paupertatem

nostram honestis moribus decoratam.⁹⁾ Si enim scis, cauendum tibi est, si autem nescis, admonendus es. Audi forsitan quod¹⁰⁾ nescis:¹¹⁾ proscriptus es'. Cui Apollonius ait 'et quis¹²⁾ patriae meae principem potuit proscribere?' Hellenicus¹³⁾ ait 'rex Antiochus'. Apollonius ait¹⁴⁾ 'qua de¹⁵⁾ causa?' 'Quia quod pater est, tu esse uoluisti'.¹⁶⁾ Apollonius ait 'Et quanti¹⁷⁾ me proscripsit?'¹⁸⁾ Hellenicus¹⁹⁾ respondit 'ut quicumque te uiuum exhibuerit, auri talenta C recipiat;²⁰⁾ qui uero caput tuum absciderit, accipiet ducenta. Ideoque moneo te: fugae²¹⁾ praesidium²²⁾ manda'. Haec cum dixisset Hellenicus, discessit. Tunc iussit Apollonius reuocari ad se senem et ait ad eum: 'rem fecisti optimam, ut me instrueres.'²³⁾ Et iussit ei proferri CC²⁴⁾ talenta auri et ait 'Accipe enim,²⁵⁾ pauperrime, quia mereris,²⁶⁾ et puta te mihi²⁷⁾ caput a ceruicibus amputasse et gaudium regi pertulisse. Et ecce habes CC²⁸⁾ talenta auri et puras manus a sanguine innocentis'. Cui Hellenicus ait²⁹⁾ 'absit,³⁰⁾ domine, ut huius rei causa³¹⁾ praemium accipiam. Apud bonos enim homines amicitia³²⁾ praemio non comparatur'.³³⁾ Et uale dicens discessit.

IX. Post haec Apollonius dum deambularet in eodem loco supra litus¹⁾, occurrit²⁾ ei alius homo nomine Stranguillio. Cui ait³⁾ Apollonius: 'aue, mi⁴⁾ Stranguillio'. Et ille dixit 'aue, domine Apolloni. Quid

itaque in his locis turbata mente uersaris?' Apollonius ait 'proscriptum uides'. Stranguillio⁵⁾ ait 'et quis te proscripsit?'⁶⁾ Apollonius ait 'rex Antiochus'. Stranguillio⁷⁾ ait 'qua ex⁸⁾ causa?' Apollonius ait 'quia filiam eius, sed ut uerius dicam⁹⁾, coniugem in matrimonium petui.¹⁰⁾ Sed si fieri potest, in ciuitate uestra uolo latere'. Stranguillio¹¹⁾ ait 'domine Apolloni, ciuitas nostra paupera¹²⁾ est et nobilitatem tuam ferre non potest: praeterea¹³⁾ duram famem saeuamque sterilitatem¹⁴⁾ patimur annonae¹⁵⁾, nec est ulla spes salutis ciuibis nostris,¹⁶⁾ sed crudelissima mors potius¹⁷⁾ ante oculos nostros uersatur'. Apollonius autem ad Stranguillionem ait 'age ergo deo gratias, quod me profugum finibus¹⁸⁾ uestris applicuit. Dabo itaque ciuitati uestrae centum milia frumenti modiorum, si fugam meam celaueritis'. Stranguillio¹⁹⁾ ut audiuit, prostrauit se pedibus Apollonii dicens²⁰⁾ 'domine rex²¹⁾ Apolloni, si ciuitati esurienti subueneris, non solum fugam tuam celabunt, sed etiam, si necesse fuerit, pro salute tua dimicabunt'.

- X. Cumque haec dixisset, perrexerunt in ciuitatem. et ascendens Apollonius tribunal in foro cunctis¹⁾ ciuibus et maioribus eiusdem ciuitatis dixit 'Cines Tharsis,²⁾ quos annonae³⁾ penuria turbat et opprimat, ego Tyrius⁴⁾ Apollonius releuabo. Credo enim uos huius beneficii memores fugam meam celaturos⁵⁾.

Scitote enim, legibus Antiochi regis me⁶⁾ esse fugatum;⁷⁾ sed uestra felicitate⁸⁾ faciente lucusque ad uos sum delatus.⁹⁾ Dabo itaque uobis C¹⁰⁾ milia modiorum frumenti¹¹⁾ eo pretio,¹²⁾ quo sum in mea mercatus patria,¹³⁾ id est octo aereis¹⁴⁾ singulos modios'. Ciues uero Tharsis, qui singulos modios singulis aureis¹⁵⁾ mercabantur, exhilarati facti acclamationibus¹⁶⁾ gratias agebant certatim accipientes frumentum. Apollonius autem, ne deposita regia¹⁷⁾ dignitate mercatoris¹⁸⁾ uideretur assumere¹⁹⁾ nomen, magnum²⁰⁾ pretium²¹⁾ quod acceperat²²⁾, ciuib²³⁾ redonauit. Ciues uero his tantis beneficiis cumulatim optant²⁴⁾ statuam statuere ex aere²⁵⁾ et eam²⁶⁾ collocauerunt²⁷⁾ in biga²⁸⁾ in foro stantem,²⁹⁾ in dextra manu fruges tenentem,³⁰⁾ sinistro pede modium calcantem et in basi³¹⁾ haec³²⁾ scripserunt: TARSIA CIVITAS APOLLONIO TYRIO³³⁾ DONVM DEDIT EO QVOD³⁴⁾ STERILITATEM³⁵⁾ SVAM ET FAMEM³⁶⁾ SEDAVERAT.³⁷⁾

XI. Et interpositis mensibus siue diebus paucis¹⁾ hortante Stranguillione et Dionysiade²⁾, coniuge eius³⁾, et premente⁴⁾ fortuna ad Pentapolitanas Cyrenaeorum⁵⁾ terras affirmabatur⁶⁾ nauigare, ut ibi latere posset.⁷⁾ Deducitur itaque Apollonius cum ingenti honore ad nauem et uale dicens hominibus ascendit ratem. Qui dum nauiga[re]t. intra duas horas diei

Est mutata fides, pelagi incertum cecidit
tum,

Cum cita⁸⁾ tempestas rutilans illuminat orbem⁹⁾
Aeoliis ¹⁰⁾ imbri saeno¹¹⁾ turbata procellis
Corripit arma¹²⁾ Notus,¹³⁾ clipeum¹⁴⁾ caligine
terret,¹⁵⁾

5. Scinditque¹⁶⁾ omne¹⁷⁾ latus pelagi reuolumine¹⁸⁾
murmur.¹⁹⁾

Voluitur²⁰⁾ hinc Boreas, nec iam mare sufficit
Euro

Et freta disturbata sinus inuoluit harena.

Errat et Auster,²¹⁾ dum reuocato²²⁾ a cardine
ponto²³⁾

Omnia miscentur.²⁴⁾ Pulsat mare sidera, caelum.

10. In sese glomeratur²⁵⁾ hiems; pariterque mor-
rantur²⁶⁾

Nubila, grando, nives, zephyri,²⁷⁾ freta turgida,²⁸⁾
nimbi.

Flamma²⁹⁾ uolat uento, mugit mare contur-
batum.³⁰⁾

Hinc Notus.³¹⁾ hinc Boreas, hinc Africus horri-
dus³²⁾ instat.

Ipsē³³⁾ tridente³⁴⁾ suo Neptunus³⁵⁾ spargit ha-
renas.

15. Triton³⁶⁾ terribilis cornu cantabat in undis.

Tunc sibi quisque rapit³⁷⁾ tabulas mortique mi-
natur.³⁸⁾

XII. In illa uero caligine tempestatis omnes perierunt. Apollonius uero unius tabulae beneficio in Pentapolitarum¹⁾ est litore pulsus. Interim²⁾ stans Apollonius in litore nudus, intuens tranquillum [P. fol. 10r.] mare ait 'O Neptune, rector pelagi, hominum deceptor innocentium, propter hoc me reuersasti egenum et pauperem, quo³⁾ facilius rex crudellissimus Antiochus persequatur!⁴⁾ Quo itaque ibo, quam partem petam, uel quis ignoto uitae⁵⁾ dabit auxilium?' Et cum sibimet ipsi⁶⁾ increparet, subito animaduertens uidit quendam grandaeuum, sacco sordido circumdatum. Et prosternens se illius ad pedes effusis lacrimis ait 'Miserere mei, quicumque es, succurre naufrago et egeno, non humilibus natalibus cognato. Et ut scias, cui miserearis, ego sum Tyrius Apollonius, patriae meae princeps. Audi nunc tragoediam⁷⁾ calamitatis meae, qui modo genibus tuis prouolutus uitae auxilium precor⁸⁾ [praesta mihi ut uiuam.] Itaque piscator, ut uidit pronam speciem iuuenis,⁹⁾ misericordia motus erigit eum et tenens manum eius duxit eum intra tecta parietum domus suae et posuit epulas quas potuit. Et ut plenius misericordiae suae satisfaceret, exuens se tribunario¹⁰⁾ suo, scindit¹¹⁾ in duas partes aequaliter et dedit unam iuueni dicens 'tolle hoc quod habeo et uade in ciuitatem: forsitan inuenies, qui tibi misereatur. Et si non inueneris, huc reuertere et me-

cum laborabis et piscaberis:¹²⁾ paupertas quaecumque est, sufficiet nobis. Illud tamen admoneo te, ut si quando deo adnuente¹³⁾ redditus fueris natalibus tuis, et tu respicias tribulationem paupertatis meae' Cui Apollonius ait 'nisi meminero tui, iterum naufragium patiar nec tui similem inueniam!'

XIII. Et hoc dicens per demonstratam sibi uiam iter carpens ingreditur portam ciuitatis. Et dum secum cogitaret, unde auxilium uitae peteret, uidit puerum per plateam currentem, oleo capite uncto,¹⁾ sabano praecinctum, ferentem iuuenilem lusum ad gymnasium pertinentem, maxima uoce clamantem et dicentem 'Audite peregrini, ingenui et serui, gymnasium patet.' Hoc audito Apollonius exuens se tribunario²⁾ ingreditur lauacrum, utitur liquore Palladio,³⁾ et dum singulos exercentes uideret, quaerit sibi parem nec inuenit. Tunc rex Archistrates eiusdem ciuitatis subito cum magna turba famulorum ingressus est gymnasium. Qui dum pilae cum suis ad ludum luderet, deo fauente approximauit se Apollonius in regis turba et ludente rege sustulit pilam et subtili uelocitate remisit. remisamque rursus nec cadere passus est. Tunc rex Archistrates, cum sibi notasset iuuenis uelocitatem et, quis esset, nesciret et ad pilae lusum nullum haberet⁴⁾ parem, intuens famulos suos ait 'recedite, famuli, hic enim iuuenis, ut suspicor, mihi comparandus est.' Et cum reces-

sissent famuli, Apollonius subtili uelocitate manu docta remisit pilam: ut regi et omnibus, uel⁵⁾ pueris qui aderant, miraculum magnum uideretur. Videns autem Apollonius a ciuibus laudari,⁶⁾ constanter appropinquauit ad regem. Deinde docta manu ceromate⁷⁾ fricauit regem tanta leuitate, ut de sene iuuenem redderet. Iterato in solio gratissime fouit,⁸⁾ exeunti officiose manum dedit. post hoc discessit.

XIV. Rex autem, ut uidit iuuenem discessisse, conuersus ad amicos suos ait 'iuro uobis, amici, per communem salutem meam,¹⁾ me melius nunquam lauasse nisi hodie, beneficio cuius adolescentis nescio.²⁾ Et intuens unum de famulis suis ait 'iuuenis ille, qui mihi seruitium gratissime fecit, uide quis sit!' Famulus uero secutus est iuuenem et ut uidit eum sordido tribunario coopertum, reuersus ad regem ait 'bone rex optime,³⁾ iuuenis naufragus est.' Rex ait 'et tu unde scis?' Famulus respondit 'quia illo tacente habitus indicat.' Rex ait 'uade celerius et dic illi: rogat te rex, ut ad cenam uenias.' Et cum dixisset ei, acquieuit Apollonius et eum ad domum regis secutus est. Famulus prior ingressus dicit regi 'adest naufragus, sed abiecto habitu introire confunditur.' Statim rex iussit eum dignis uestibus indui et ad cenam ingredi. Et ingresso⁴⁾ Apollonio triclinium ait ad eum rex 'discumbe, iuuenis, et epulare. Dabit enim tibi dominus quidquid:

damna naufragii obliuiscaris!' Statimque assignato illi loco Apollonius contra regem discubuit. Adfertur gustatio, deinde cena regalis. Epulantibus ipse solus non epulabatur, sed respiciens aurum argentum, mensam et ministeria, flens cum dolore omnia inuoluitur. Sed quidam de senioribus iuxta regem discumbens, ut uidit iuuenem singula quaeque curiose conspiciere, respexit ad regem et ait 'bone rex, uides ecce, cui tu benignitatem animi tui ostendis, bonis tuis inuidet et fortunae!' Cui ait rex 'amice, suspicaris male: nam iuuenis iste non bonis meis aut fortunae meae inuidet, sed, ut arbitror, plura se perdidisse testatur.' Et hilari uultu respiciens iuuenem ait 'iuuenis,⁵⁾ epulare nobiscum laetare et gaude et meliora de deo spera!'.

XV. Et cum hortaretur¹⁾ iuuenem, subito introiuit filia regis speciosa atque auro fulgens, iam adulta uirgo; dedit osculum patri, post haec discumbentibus omnibus amicis. Quae dum oscularetur, pervenit ad naufragum: retrorsum rediit ad patrem et ait 'bone rex et pater optime, quis est, nescio, hic iuuenis, qui contra te in honorato loco discumbit et nescio quid flebili uultu dolet?' Cui rex ait 'hic iuuenis naufragus est et in gymnasio mihi servitium gratissime fecit; propter quod ad cenam illum inuitavi. Quis autem sit aut unde, nescio. Sed si uis, interroga illum, et forsitan, dum cognoueris, misereberis

illi.' Hortante igitur patre uericundissimo sermone interrogatur a puella Apollonius; et accedens ad eum ait 'licet taciturnitas tua sit tristior, generositas autem tuam nobilitatem ostendit. Sed si molestum non est, indica mihi omnes casus tuos.' Apollonius ait 'si nomen quaeris, Apollonius sum uocatus; si de thesauro²⁾ quaeris, in mari³⁾ perdidit.' Puella ait 'apertius indica mihi, ut⁴⁾ intelligam.

XVI. Apollonius uero universos casus suos exposuit et finito sermone lacrimas effundere coepit. Quem ut uidit rex flentem, respiciens filiam suam ait 'nata dulcis, peccasti; cum et¹⁾ nomen et casus adolescentis agnosceres, ueteres ei renouasti dolores. Ergo, dulcis et sapiens filia, ex quo cognosti ueritatem, iustum est, ut ei liberalitatem tuam quasi regina ostendas.' Puella uero respiciens Apollonium ait 'iam noster es, iuuenis, depone maerorem et quia permittit indulgentia patris mei, locupletabo te.' Apollonius uero cum gemitu egit gratias. Rex uero uidens tantam bonitatem filiae suae ualde gauisus est et ait ad eam 'nata dulcis, me saluum habeas!²⁾ Iube tibi afferre lyram et aufer iuueni lacrimas et exhilara ad conuiuium!' Puella uero iussit sibi afferri lyram. [P. fol. 10u.] At ubi accedens coepit, cum nimia dulcedine uocis chordarum sonos [melos cum uoce] miscebat. Omnes conuiuae coeperunt mirari dicentes 'non potest esse melius, non dulcius plus isto, quod

audiuimus!’ Inter quos solus tacebat Apollonius. Atque rex ait ‘Apolloni, foedam rem facis: omnes filiam meam in arte musica laudant, quare tu solus tacendo uituperas?’ Apollonius ait ‘domine rex, si permittis, dicam, quod sentio: filia enim tua in arte musica incidit, nam non didicit.³⁾ Denique iube mihi dare lyram et statim scies,⁴⁾ quod ante nesciebas.’ Rex Archistrates dixit ‘Apolloni, ut intelligo, in omnibus es locuples?’ Et mouit statum: corona⁵⁾ capite coronato⁶⁾ et accipiens lyram introiuit triclinium. Et ita fecit, ut discumbentes non Apollonium sed Apollinem existimarent. Atque ita facto silentio

arripuit plectrum, animumque accommodat⁷⁾
arti,
miscetur uox cantu cum chordis modulata.⁸⁾

Discumbentes cum rege in laude clamare coeperunt et dicere ‘non potest melius, non potest dulcius!’ Post hoc deponens lyram ingreditur in comico habitu et mirabili manu et saltu⁹⁾ inauditas actiones expressit. Post hoc induit tragicum et nihilominus admirabiliter complacuit ita, ut omnes amici regis et hoc se numquam audisse testentur¹⁰⁾ nec uidisse.

XVII. Inter haec filia regis, ut uidit iuuenem omnium artium studiorumque esse cumulatam, uulneris saeuo

capitur igne,¹⁾ incidit in amorem infinitum. Et finito conuiuio sic ait puella ad patrem suum 'permiseras mihi paulo ante, ut siquid uoluisssem, de tuo tamen, Apollonio darem, rex et pater optime!' Cui dixit 'et permisi et permitto et opto.' Permisso²⁾ sibi a patre, quod ipsa ultro praestare uolebat, intuens Apollonium ait 'Apolloni magister, accipe indulgentia patris mei ducenta talenta auri, argenti pondera XL, seruos XX et uestem copiosissimam.' Et intuens Apollonii famulos, quos donauit, dixit 'Afferte quaequae promisi et praesentibus omnibus exponite³⁾ in triclinio!' Laudant omnes liberalitatem puellae. Peractoque conuiuio leuauerunt se uniuersi; uale dicentes regi et reginae discesserunt. Ipse quoque Apollonius ait 'bone rex, miserorum misericors, et tu, regina amatrix studiorum, ualete!' Et haec dicens respiciens famulos, quos illi puella donauerat, ait 'tollite, famuli, hoc quod⁴⁾ mihi regina donauit: aurum et argentum et uestem et eamus hospitalia quaerentes!' Puella uero timens, ne⁵⁾ amatum non uidens torqueretur, respexit patrem suum et ait 'bone rex, pater optime! Placet tibi, ut hodie Apollonius a nobis locupletatus abscedat, et quod illi dedisti, a malis hominibus ei rapiatur? Cui rex ait 'bene dicis, domina; iube ergo ei dare unam zaetam,⁶⁾ ubi digne quiescat.' Accepta igitur mansione Apollonius bene acceptus requieuit, agens

deo gratias, qui ei non denegauit regem consolatorem.

XVIII. Sed reginae saucia Apollonî iam cura,¹⁾

Verba memor cantus, figit quum in pectore
uulnus,

Creditque esse genus diuorum: somnum oculis
non,

Nec membris dat cura quietem²⁾ amens ab
amore.³⁾

Vigilans primo mane irrumpit cubiculum patris. Pater uidens filiam ait 'filia dulcis, quid est quod tam mane praeter consuetudinem uigilasti?' Puella ait 'hesterna studia me exercitauerunt. Peto itaque, pater, ut me tradas hospiti nostro Apollonio studiorum percipiendorum gratia.' Rex uero gaudio plenus iussit ad se iuuenem uocari, cui sic ait 'Apolloni, studiorum tuorum felicitatem filia mea a te discere concupiuit. Peto itaque et iuro tibi per regni mei uires, ut desiderio natae meae parueris⁴⁾: quidquid tibi iratum abstulit mare, ego in terris restituum. Apollonius hoc audito docet puellam sicuti et ipse didicerat.⁵⁾ Interposito breui temporis spatio, cum non posset puella ulla ratione uulnus amoris tolerare, in multa infirmitate membra prostrauit, fluxius⁶⁾ coepit iacere imbecillis in toro. Rex ut uidit filiam suam subitanam ualetudinem incurrisse, sollicitus adhibet medicos, qui uenientes medici, temptantes

uenas tangunt singulas corporis partes, nec omnino inueniunt aegritudinis causas.

XIX. Rex autem post paucos dies tenens Apollonium manu forum petit et cum eo deambulauit. Iuuenes scolastici III nobilissimi, qui per¹⁾ longum tempus filiam eius petebant in matrimonium, pariter omnes una uoce salutauerunt. Quos uidens rex subridens ait illis 'quid est hoc quod una uoce me pariter salutastis? Unus ex ipsis ait 'petentibus nobis filiam uestram in matrimonium tu saepius nos differendo fatigas: propter quod hodie una simul uenimus. Elige ex nobis, quem uis habere generum.' Rex ait 'non apto tempore tempore me interpellastis; filia enim mea studiis uacat et prae amore studiorum imbecillis iacet. Sed ne uidear uos diutius differre, scribite in codicellis nomina uestra et dotis quantitatem. Et dirigo ipsos codicellos filiae meae et illa sibi eligat, quem uoluerit habere maritum.' Illi tres itaque iuuenes scripserunt nomina sua et dotis quantitatem. Rex accepit cardicellos, anuloque suo signauit datque Apollonio dicens 'Tolle magister praeter tuam²⁾ contumeliam hos codicellos et perfer³⁾ discipulae tuae: hic enim locus te desiderat.'

XX. Apollonius acceptis codicellis pergit ad¹⁾ domum regiam et introiuit cubiculum tradiditque codicellos. Puella patris agnouit signaculum. Quae amoris suo sic ait²⁾ 'Quid est, magister, quod sic singularis

cubiculum introisti?' Cui Apollonius respondit 'domina, es nondum mulier et male aues!³⁾ Sed potius accipe codicellos patris tui et lege trium nomina petitorum.' Puella uero reserato codicello legit, perlectoque nomen ibidem non legit, quod⁴⁾ uolebat et amabat. Et respiciens Apollonium ait 'magister Apolloni, ita tibi non dolet, quod ego nubam?' Apollonius dixit 'immo gratulor, quod habundantiâ horum studiorum doctâ et a me patefactâ deo uolente et cui animus tuus desiderat, nubas.' Cui puella ait 'magister, si amares, utique doleres tuam doctrinam.' Et scripsit codicellos et signatos suo⁵⁾ anulo iuueni tradidit. Pertulit Apollonius in forum tradiditque regi. Acceptos codicellos⁶⁾ rex resignauit et aperuit illos,⁷⁾ in quibus rescripserat filia sua: 'Bone rex et pater optime, quoniam clementiae tuae indulgentiâ permittis mihi, dicam: illum uolo coniugem naufragio patrimonio deceptum. Et si miraris, pater, quod tam pudica uirgo tam imprudenter scripserit, per ceram⁸⁾ mandaui, quae pudorem⁹⁾ non habet.'

XXI. Et perlectis codicellis¹⁾ rex ignorans, quem naufragum diceret,²⁾ respiciens illos tres iuuenes, qui nomina sua scripserant uel qui dotem in illis codicellis³⁾ designauerant⁴⁾ ait illis 'quis uestrum naufragium fecit?' Unus uero ex iis⁵⁾ Ardalion⁶⁾ nomine dixit 'ego!' Alius ait 'tace, morbus te consumat neu

saluus sis,⁷⁾ cum scio te coaetaneum et mecum litteris eruditum et portam ciuitatis numquam existi! Ubi ergo naufragium fecisti? Et cum rex non inueniret, quis eorum naufragium fecisset,⁸⁾ [P. fol. 11r] respiciens Apollonium ait 'Tolle, magister Apolloni, hos codicellos et lege! Potest enim fieri, ut⁹⁾ quod ego non inueni, tu intelligas, quia praesens fuisti.' Apollonius accepto codicello legit et ut sensit se a regina amari, erubuit et rex tenens ei manum paululum secessit ab eis iuuenibus et ait: 'Quid est, magister Apolloni, inuenisti naufragum?'¹⁰⁾ Apollonius ait 'bone rex, si permittis, inueni.' Et his dictis uidens rex faciem eius roseo colore perperfusam, intellexit dictum et ait gaudens¹¹⁾ 'quod filia mea cupit, hoc est et meum uotum: nihil enim in huiusmodi negotio sine deo agi potest' Et respiciens illustres iuuenes ait 'certe dixi uobis quia non apto tempore interpellastis. Ite et dum tempus fuerit, mittam ad uos.' Et dimisit eos a se.

XXII. Et tenens manum iam genero, non hospiti ingreditur domum regiam. Ipso Apollonio relicto rex solus intrat ad filiam suam dicens 'dulcis nata, quem tibi elegisti coniugem?' Puella uero prostrauit se ad pedes patris sui et ait 'pater carissime, quia cupis audire natae tuae desiderium: illum uolo coniugem et amo patrimonio deceptum et naufragum, magistrum meum Apollonium; cui si

non me tradideris, a praesenti perdes filiam!' Et cum rex filiae non posset ferre lacrimas, erexit eam et alloquitur dicens 'nata dulcis, noli de aliqua re cogitare, quia talem concupisti, [ad] quem ego, ex quo eum uidi, tibi coniungere adoptaui. Sed ego tibi uere consentio, quia et ego amando factus sum pater.' Et exiens foras respiciens Apollonium ait 'magister Apolloni, quia scrutaui filiam meam, quid ei in animo¹⁾ resideret nuptiarum causa, lacrimis fuis multa inter alia mihi narrauit dicens et adiurans me [ait] "iuraueras magistro meo Apollonio, ut si desideriiis meis uel doctrinis paruisset, dares illi, quidquid iratum abstulit mare. Modo uero, quia paruuit tuis praeceptis [et] obsequiis ab ipso tibi factis et meae uoluntati in doctrinis, aurum argentum uestes mancipia²⁾ aut possessiones non quaerit, nisi solum regnum quod poenituerat³⁾ perdidisse, tuo sacramento per meam iussionem me ei tradas!" Unde, magister Apolloni, peto,⁴⁾ ne nupcias filiae meae fastidio habeas!' Apollonius ait 'quod a deo est, si et sic⁵⁾ tua est uoluntas, impleatur.'

XXIII. Rex ait 'diem nuptiarum sine mora statuam.'

Postera nero die uocantur amici, inuocantur uicinorum urbium potestates, uiri magni atque nobiles, quibus conuocatis in unum pariter rex ait 'amici, scitis quare uos in unum congregauerim?' Qui

respondentes dixerunt 'Nescimus.' Rex ait 'Scite filiam meam uelle nubere Tyrio Apollonio. Peto, ut omnibus sit laetitia, quia filia mea sapientissima sociatur uiro prudentissimo.' Inter haec diem nuptiarum sine mora indicit et quando in unum se coniungerent, praecepit. Quid multa? Dies superuenit nuptiarum, omnes laeti atque alacres in unum conueniunt. Gaudet rex cum filia, gaudet et Tyrius Apollonius, qui talem meruit habere coniugem. Celebrantur nuptiae regio more, decora dignitate: gaudet uniuersa ciuitas, exultant ciues peregrini et hospites, fit magnum gaudium in citharis lyris et canticis et organis modulatis cum uocibus. Peracta laetitia ingens amor fit inter coniuges, mirus affectus, incomparabilis dilectio, inaudita laetitia, quae perpetua caritate complectitur.¹⁾

XXIV. Interpositis autem diebus atque mensibus, cum haberet puella, mense iam sexto eunte,¹⁾ uentriculum deformatum [est], aduenit [eius sponsus] rex Apollonius. Cum spatiatur in littore iuncta sibi puellula uidit nauem speciosissimam et cum²⁾ utrique eam laudarent, pariter recognouit eam Apollonius de sua esse patria; conuersus ad gubernatorem ait³⁾ 'Dic mihi, si ualeas, unde uenisti?' Gubernator ait 'de Tyro.' Apollonius ait 'patriam meam nominasti.' Ad quem gubernator ait 'ergo tu Tyrius es?' Apollonius ait 'ut dicis, hic sum.'⁴⁾ Gubernator ait

‘uerum mihi dignare dicere: noueras aliquem patriae illius principem Apollonium nomine?’ Apollonius ait ‘ut me ipsum, sic illum noui.’ Gubernator non intellexit dictum et ait sic ‘ego rogo ut ubicumque eum uideris, dic illi ‘laetare et gaude[re], quia rex saeuissimus Antiochus cum filia sua concumbens dei fulmine percussus est.’ Opes autem et regnum eius seruantur regi Apollonio.’ Apollonius autem ut audiuit gaudio, conuersus dixit ad coniugem ‘Domina quod aliquando naufrago credideras, modo comproba istis,⁵⁾ coniunx carissima, ut me permittas proficere et⁶⁾ regnum deuotum percipere.’ Coniunx uero eius, ut audiuit eum uelle proficere, profusis⁷⁾ lacrimis ait ‘Care coniunx, si alicubi in longinquo esses itinere constitutus, certe ad partum meum festinare debueras. Nunc uero, cum sis praesens, disponis me derelinquere? Pariter nauigemus: ubicumque fueris, seu in terris seu in mari, uita uel mors ambos nos capiat!’⁸⁾ Et haec dicens puella uenit ad patrem suum, cui sic ait ‘Care genitor, laetare et gaude, quia saeuissimus rex Antiochus cum filia sua concumbens a deo percussus est, opes autem eius cum⁹⁾ diademate coniugi meo seruatae sunt. Propter quod rogo te satis animo lugenti, permittas mihi nauigare cum uiro meo! Et ut libentius mihi permittas: unam rem mittis,¹⁰⁾ en duas recipies!’

XXV. Rex uero, ut audiuit omnia, gaudeus atque ex-

hilaratus [est et] continuo iubet naues adduci in litore et omnibus bonis implere. Praeter nutricem eius nomine Lycoridem et obstetricem peritissimam propter partum eius simul nauigare iussit. Et data profectoria deduxit eos ad litus, osculatur filiam et generum et uentum eis optat prosperum. Reuersus est ad palatium. Apollonius uero ascendit naues cum multa familia atque copia et flante uento certum iter nauigant. Qui dum per aliquantos dies totidemque noctes austeris¹⁾ uentorum flatibus [pie] pelago detine[re]ntur. VII.²⁾ mense, cogente Lucina, enixa³⁾ est puellam.⁴⁾ Sed secundis rursum redeuntibus coagulato sanguine conclusoque spiritu obtutu⁵⁾ defuncta est [non fuit mortua, sed quasi mortua]. Quod cum uidere[n]t familia, clamore et ululatu magno cucurrit. Apollonius ut⁶⁾ uidit coniugem suam iacentem inanimem, scidit a pectore nestes unguibus et primas suae adolescentiae⁷⁾ decerpit barbulae et lacrimis profusis⁸⁾ iactauit se super corpusculum et coepit amarissime flere atque dicere: ‘cara⁹⁾ coniunx et unica regis filia, quid respondebo pro te patri tuo aut quid de te proloquar, qui me naufragum suscepit pauperem et egenum?!’ Et cum haec et his similia defleret atque ploraret fortiter, introiuit gubernus,¹⁰⁾ qui¹¹⁾ sic ait ‘domine, tu quidem pie facis, sed nauis mortuum sufferre non potest. Jube ergo corpus in pelagus

mitti, ut possimus undarum fluctus euadere.' Apollonius uerum dictum aegre ferens ait ad eum 'Quid narras, pessime hominum; placet tibi ut [P. fol. 11u.] eius corpus in pelagus mittam, quod¹²⁾ me naufragum suscepit et egenum?' Erant ex seruis fabri, quibus ecuuocatis secari et compaginari tabulas, rimas¹³⁾ et foramina picari¹⁴⁾ praecepit et facere loculum amplissimum et charta plumbea obturari iubet eum¹⁵⁾ inter iuncturas tabularum. Quo perfecto loculum regalibus ornamentis ornat, puellam in loculo composuit et XX sestertia auri ad caput eius posuit. Dedit postremo osculum funeri, effudit super eam lacrimas et iussit infantem tolli et diligenter nutriri, ut haberet in malis suis aliquod solatium et pro filia sua neptem regi ostenderet.

XXVI. Iussit loculum mitti in mare cum amarissimo fletu. Tertia die eiciunt undae loculum: uenit ad litus Ephesiorum, non longe a praedio cuiusdam medici, qui in illa die cum discipulis suis deambulans iuxta litus, uidit loculum effusis fluctibus iacentem et ait famulis suis 'tollite hunc loculum cum omni diligentia et ad uillam afferte!' Quod cum fecissent famuli, medicus leniter¹⁾ aperuit et uidet puellam regalibus ornamentis ornatam speciosam ualde et in falsa morte iacentem et ait 'quantas putamus lacrimas hanc puellam suis parentibus reliquisse!' Et uidens subito ad caput eius pecuniam

positam et subtus codicillos scriptos, [et] ait 'perquiramus; quid desiderat aut mandat dolor? Qui cum resignasset, inuenit sic scriptum 'Quicumque hunc loculum inuenerit, habentem [in eo] XX sestertia auri, peto ut X sestertia habeat, X uero funerali impendat. Hoc enim corpus multas dereliquit lacrimas et dolores amarissimos. Quodsi aliud fecerit, quam dolor exposcit, ultimus suorum decadat, nec sit, qui corpus suum²⁾ sepulturae commendet.' Perlectis codicillis ad famulos ait 'Praestetur corpori, quod imperat³⁾ dolor! Iuravi itaque per spem uitae meae in hoc funus amplius me erogaturum, quam dolor exposcit.' Et haec dicens iubet continuo instrui rogum; sed dum sollicite atque studiose rogus aedificatur atque componitur, superuenit discipulus medici, aspectu adolescens et quantum ingenio, senex. Hic cum uidisset speciosum corpus super rogum uelle poni, intuens magistrum ait 'Unde hoc nouum nescio quod funus? Magister ait 'bene uenisti, haec enim hora te expectat. Tolle ampullam unguenti et quod est supremum, defunctae⁴⁾ corpori puellae superfunde.' At uero adolescens tulit ampullam unguenti et ad lectum deuenit puellae et detraxit a pectore uestes,⁵⁾ unguentum fudit et per omnes artus suspiciosa manu retractat. Sentitque a praecordiis pectoris torporis quietem: obstupuit iuuenis, quia cognouit puellam in falsa morte iacere.

Palpat uenarum indicia, rimatur auras narium,⁶⁾ labia labiis probat, sentit gracile spirantis⁷⁾ uitam prope luctare cum morte adultera et ait. 'Subponite faculas per IIII partes. Quod cum fecisset, lentas lentioresque⁸⁾ retrahere coepit⁹⁾ manus et sanguis ille, qui coagulatus fuerat, per unctionem liquefactus est.

XXVII. Quod ut uidit inuenis, ad magistrum suum cucurrit et ait 'magister, puella quam credis esse defunctam, uiuit! Et ut facilius mihi credas, spiritum praeclusum patefaciam.' Adhibitis secum uiribus¹⁾ tulit puellam in²⁾ cubiculo suo et posuit supra lectulum, uelum diuisit, calefecit oleum, madefecit lanam et effudit super pectus puellae. Sanguis uero ille, qui intus a perfrictione coagulatus fuerat, accepto tepore liquefactus est, coepitque spiritus praeclusus per medullas descendere. Venis itaque patefactis aperuit puella oculos et recipiens spiritum, quem iam perdiderat, leni et balbutienti sermone ait 'deprecor itaque, medice, ne³⁾ me contingas aliter, quam oportet contingere: uxor enim regis sum et regis filia. Inuenis, ut uidit, quod in arte uiderat quod magistrum⁴⁾ fallebat, gaudio plenus uadit ad magistrum suum et ait 'Ueni, magister, en⁵⁾ discipuli tui apodixin!⁶⁾ Magister introiuit cubiculum et ut uidit puellam iam uiuam, quam mortuam putabat, ait discipulo suo: 'probo artem, pe-

ritiam laudo, miror diligentiam. Sed audi, discipule, nolo artis beneficium perdidisse: accipe mercedem! Haec enim puella secum attulit pecuniam.' Et dedit ei decem sestertia auri; et iussit puellam salubribus cibis et fomentis recreari. Post paucos dies, ut cognovit eam regis genere esse ortam, adhibitis amicis in filiam suam sibi adoptavit. Ut rogavit cum lacrimis, ne ab aliquo contingeretur, exaudiuit eam. Et inter sacerdotes Dianae feminas se fulciuit [et collocavit]⁷⁾, ubi omnes uirgines inuiolabiliter seruabant castitatem.

XXVIII. Inter haec Apollonius cum nauigat iuuenti luctu gubernante deo applicuit Tarso,¹⁾ descendit ratem et petiuit domum Stranguillionis et Dionisiadis. Qui[d] cum eos salutavisset, omnes casus suos eis dolenter exposuit et ait 'quantum in amissam coniugem flebam tantum in seruata mihi filiam consolabor. Itaque sanctissimi hospites, quoniam ex²⁾ amissa coniuge regnum, quod mihi seruabatur, uolo accipere, sed neque reuerti ad socerum, cuius in mari perdidici filiam, sed potiar potius³⁾ opera mercatus, commendo uobis filiam meam: cum filia uestra nutriatur, et eam cum bono et simplici animo suscipiatis, atque patriae nomine eam cognominetis Tharsiam. Praeterea nutricem uxoris meae nomine Lycoridem uobis commendo pariter et uolo, ut filiam meam nutriat atque custodiat.' His dictis tradidit

infantem, dedit aurum, argentum et pecunias nec non et uestes pretiosissimas et iuravit fortiter nec barbam nec capillos nec ungues dempturum, nisi prius filiam suam nuptui traderet. At illi stupentes, quod tam grauiter iurasset cum magna fide se puellam educaturos promittunt. Apollonius uero commendata filia nauem ascendit-altumque pelagus⁴⁾ petens, in ignotas et longinquas Aegypti regiones deuenit.

XXIX. Itaque puella Tharsia facta quinquennis¹⁾ traditur studiis artium liberalibus et filia eorum²⁾ cum ea docebatur: [et] ingenio [et] inaudito³⁾ et in sermone et in morum honestate docentur. Cumque Tharsia ad XIII. annorum aetatem uenisset, reuersa de auditorio inuenit nutricem suam subitanam uoletudinem incurrisse et sedens iuxta eam, casus infirmitatis eius explorat.⁴⁾ Nutrix uero eius eleuans se dixit ei 'audi [et] aniculae⁵⁾ morientis uerba suprema, domina Tharsia, audi, et pectori tuo manda. Interrogo namque te, quem tibi patrem, aut matrem, aut patriam esse existimas?' Puella ait 'Patriam Tarsum,⁶⁾ patrem Stranguillionem, matrem Dionysiadem.' Nutrix uero eius [P. fol. 12r.] ingemuit et ait: Audi[s] domina mea Tharsia stemmata⁷⁾ originis⁸⁾ tuorum natalium, ut scias, quid post mortem meam facere debeas. Est⁹⁾ tibi patria Tyrus¹⁰⁾ pater nomine Apollonius, mater uero [Lucina] Archistratis,

Archistratis regis filia, [patria Tyrus] quae¹⁰⁾ dum mater tua enixa est enixa, statim redeuntibus secundis praecclusoque spiritu ultimum fati signauit diem. Quam pater tuus facto loculo cum ornamentis regalibus et XX sestertiis auri in mare permisit, ut¹¹⁾ ubi fuisset delata,¹²⁾ ipsa testis sui esset.¹³⁾ Naues quoque luctantibus uentis cum patre tuo lugente et te in cunabulis posita peruenerunt ad hanc ciuitatem. His ergo hospitibus¹⁴⁾ Stranguillioni et Dionysiadi te commendauit pariter cum uestimentis regalibus et sic uotum faciens neque capillos dempturum, neque ungulas, donec te nuptui traderet. Nunc ergo, post mortem meam si quando tibi hospites tui, quos tu parentes appellas, forte aliquam iniuriam fecerint, ascende in forum et inuenies statuam patris tui Apollonii: apprehende[ns]¹⁵⁾ statuam et proclama[ns] ‘ipsius sum filia, cuius est haec statua.’ Ciues uero memores beneficiorum patris tui Apollonii liberabunt te: ne cesses!’¹⁶⁾

XXX. Cui Tharsia ait ‘Cara nutrix, testor deum, quodsi fortasse aliqui casus mihi euenissent, antequam haec mihi referres, ego nescissem stirpem natiuitatis meae.’ Et cum haec adinuicem confabularentur, nutrix in gremio puellae emisit spiritum. Puella uero corpus nutricis suae sepulturae mandauit lugens eam anno. Et deposito luctu induit priorem digni-

tatem et petiit scolam suam et ad studia liberalia reuersa non prius sumebat cibum, nisi primo monumentum intraret et ferens ampullam inueheret¹⁾ coronas. Et ibi manes parentum suorum inuocabat.

XXXI. Et dum haec aguntur, quodam die feriato Dionysias cum filia sua nomine Philomathia¹⁾ et Tharsia puella transibant per publicum. Uidentes omnes ciues speciem Tharsiae ornatam, omnibus ciuibus et honoratis miraculum apparebat, atque omnes dicebant 'felix pater, cuius filia est Tarsia! Illa uero, quae adhaeret lateri eius, multum turpis est atque dedecus!' Dionysias uero, ut audiuit laudari Tarsiam et suam uituperari²⁾ filiam in insaniae furorem conuersa est. Et sedens sola coepit cogitare taliter 'pater eius Apollonius, ex quo hinc³⁾ profectus est, habet annos XIII et nunquam uenit ad suam recipiendum filiam, nec nobis misit litteras puto quia mortuus est aut in pelago periit. Nutrix uero eius decessit: neminem habeo aemulum. Non potest fieri, nisi ferro aut ueneno! Tollam illam de medio et hoc, quod excogitaui, et ornamentis eius filiam meam ornabo. Et dum haec secum cogitat, nuntiatur ei uilicum uenisse nomine Theophilum. Quem ad se conuocans ait 'si cupis habere libertatem cum praemio, tolle⁴⁾ Tharsiam de medio!' Vilicus ait 'quid enim pecceauit uirgo innocens?'

Scelerata mulier ait 'iam mihi non pares? tantum⁵⁾ fac quod iubeo: sin alias, sentias⁶⁾ esse contra te iratos⁷⁾ dominum et dominam!' Vilicus ait 'et qualiter hoc potest fieri?' Scelesta mulier ait 'consuetudo sibi est, ut mox cum de scola uenerit, non prius cibum sumat, antequam monumentum suae nutricis intrauerit. Certe ibi cum pugione abscondere et eam uenientem interfice et proice corpus eius in mare. Et cum adueneris et de hoc facto nuntiaueris, cum praemio libertatem accipies.' Vilicus tulit pugionem et lateri suo celat et intuens caelum ait: 'deus ego non merui libertatem, nisi per effusionem sanguinis uirginis innocentis?' Et hoc dicens suspirans et flens ibat ad monumentum nutricis Tharsiae et ibi latuit. Puella autem rediens de scola solito more fudit ampullam uini et ingressa monumentum posuit coronas supra; et dum inuocat manes parentum suorum, uilicus impetum fecit et auersae puellae capillos apprehendit et eam iactauit in terram. Et cum eam uellet percutere, ait ad eum puella: 'Theophile, quid peccaui, ut manu tua innocens uirgo moriar?' Cui uilicus ait 'tu nihil peccasti, sed pater tuus Apollonius, qui te cum magna pecunia et uestibus regalibus reliquit Stranguillioni et Dionysiadi.' Quod puella audiens, eum cum lacrimis deprecata est: 'Uitae meae spes aut solatium, permitte me testari dominum!' Cui vilicus

ait 'testare, et deus ipse scit, uoluntate⁸⁾ mea hoc scelus non facere.'

XXXII. Itaque puella, cum dominum deprecaretur, subito aduenerunt piratae et uidentes hominem armata manu uelle percutere, exclamauerunt dicentes 'parce, barbare, parce et noli occidere: haec enim nostra praeda est, non tua uictima!' Sed ut audiuit uilicus uocem, eam dimittit et fagit et coepit latere post monumentum uilicus. Piratae applicantes ad litus tulerunt uirginem et ut uidit puellam raptam a morte, deo gratias egit, quod non fecisset¹⁾ scelus. Et reuersus ad dominam suam ait 'Quod praecepisti, factum est, comple quod mihi promiseras!' Scelestam mulier ait 'homicidium fecisti, insuper et libertatem petis? Reuertere ad uillam et [insuper] opus tuum facito, ne iratos dominum et dominam sentias!' Vilicus itaque, ut audiuit, eleuans ad caelum oculos dixit 'Tu scis deus, quod non feci scelus; esto iudex inter nos!' et ad uillam suam abiit. Tunc Dionysias apud semet ipsam consiliata²⁾ pro scelere quod excogitauerat, quomodo possit facinus illud celare, ingressa ad maritum suum Stranguillionem sic ait 'Care coiunx, salua coniugem, salua filiam nostram uituperationem³⁾ in grandem me furiae⁴⁾ concitauerunt et insaniam, subitoque apud me excogitauit dicens „Ecce iam sunt anni plus XIII, ex quo nobis suus pater commendauit Tharsiam et nunquam sa-

lutarias nobis misit literas: forsitan aut afflictione luctus est mortuus aut certe inter fluctus maris et procella periit. Nutrix uero eius defuncta est, nullum habeo aemulum. Tollam Tharsiam de medio et eius ornamentis nostram ornabo filiam; quod et factum esse scias." Nunc uero propter ciuium curiositatem ad praesens indue uestes lugubres, sicut ego faciam et falsis lacrimis dicamus eam subito dolore stomachi fuisse defunctam. Hic prope in suburbio faciamus rogam maximum, ubi dicamus esse positam.' Stranguillio ut audiuit, tremor et stupor in eum irruit et ita respondit 'equidem da mihi uestes lugubres, ut lugeam me, qui talem sum sortitus sceleratam coniugem. Heu mihi! pro dolor!' inquit, 'quid faciam quid agam de patre eius, qui⁵⁾ primo cum [P. fol. 12u.] ciuitatem istam a morte et periculo famis liberauit, meo suasu egressus est ciuitatem; propter hanc ciuitatem naufragium incidit mortem uidit, suam perdidit, exitum penuriae perpressus est: a deo uero in melius restitutus⁶⁾ est, malum pro bono quasi pius non excogitans neque ante oculos illud habuit, sed omnia obliuioni⁷⁾ ducens, insuper adhuc memor nostri in bona⁸⁾ fide eligens remunerans nos et pios aestimans filiam suam nutriendam tradidit; tantam simplicitatem et amorem circa nos gerens, ut civitatis nostrae filiae suae nomen imponeret. Heu mihi, qui caecatus sum

lugeam me et innocentem uirginem, qui iunctus sum ad pessimam uenenosamque serpentem et iniquam coniugem.' Et in caelum leuans oculos ait, 'deus scis, quia purus sum a sanguine Tharsiae, et uindices illam in Dionysiade!' Et intuens uxorem suam ait 'Quo, inimica dei, celare poteris hoc nefandum facinus?' Dionysias uero induit se et filiam suam uestes lugubres, falsasque fundit⁹⁾ lacrimas [et] ciues ad se conuocans, quibus ait 'ciues, ideo uos clamauius, quia spem luminum et labores et exitus annorum nostrorum perdidimus: id est, Tharsia, quam bene nostis, nobis cruciatus et fletus reliquit amarissimos; quam digne sepeliri¹⁰⁾ fecimus.' Tunc pergunt omnes ubi figuratum fuerat sepulcrum, a Dionysiade, et pro meritis ac beneficiis Apollonii patris Tharsiae fabricantes rogum ex aere colato et inscripserunt taliter. D[i] M[anes]. CIVES TARSI THARSIAE VIRGINI BENEFICIIS TIRII APOLLONII.

XXXIII. Igitur qui Tharsiam rapuerunt aduenerunt in civitatem Mitylenam. Deponiturque inter cetera mancipia et uenalia in foro proponitur. Audiens autem hoc leno, uir infaustissimus, nec uirum, nec mulierem uoluit emere nisi Tharsiam puellam et coepit contendere, ut eam emeret. Sed Athenagora nomine princeps eiusdem ciuitatis, intelligens nobilem et sapientem et pulcherrimam uirginem ad

uenalia positam, obtulit decem sestertia auri, sed leno XX dare uoluit. Athenagora obtulit XXX, leno XL, Athenagora L, leno LX, Athenagora LXX, leno LXXX, Athenagora LXXXX, leno in praesenti dat C sestertia auri et dicit 'siquis amplius dederit, X dabo supra.' Athenagora ait 'ego si cum hoc lenone contendere uoluerō, ut unam emam, plurium uenditor sum. Sed permittam eum emere et cum ille eam in prostibulo posuerit, intrabo prior ad eam et arripiam nodum uirginitatis eius uili pretio et erit mihi ac si eam emerem.' Quid plura? Adducitur uirgo lenoni, a quo introducitur in salutatorium,¹⁾ ubi habebat Priapum²⁾ [in salutario]³⁾ aureum cum gemmis et auro reconditum, et ait ad eam 'adora numen⁴⁾ praesentissimum meum!' Puella ait 'Numquid Lampsacenus (?) ⁵⁾ es?' Leno ait 'ignoras, misera, quia in domum auari lenonis incurristi?' Puella uero, ut haec audiuit, toto corpore contremuit et prosternens se pedibus eius dixit 'Miserere mei, domine, succurre uirginitati meae et rogo te, ne uelis hoc corpusculum tu sub tam turpi prostibulo constituere!' Cui leno ait 'alleua te, misera; tu autem nescis quia apud lenonem et tortorem nec preces nec lacrimae ualent.' Et uocauit ad se uilicum puellarum et ait ad eum 'cella ornetur diligenter, in qua scribatur titulus „Qui Tharsiam uirginem uiolare uoluerit, [dimidiam] auri [partem uel]

libram dabit; postea uero singulis aureis⁶⁾ populo patefit.“ [Postea uero] Fecit uilicus quod iusserat ei dominus suus.

XXXIV. Tertia die antecedente turba cum symphonia-cis¹⁾ ducitur ad lupanar. Sed Athenagora princeps affuit prior et uelato capite ingreditur [ad] lupanar. Sed cum²⁾ fuisset ingressus, sedit; et aduenit Tharsia et procidit³⁾ ad pedes eius et ait: ‘Miserere mei; per iuuentutem tuam tuam te deprecor, ne uelis me uiolare sub tam turpi titulo. Contine impudicam libidinem et audi casus infirmitatis meae uel originem stemmatum⁴⁾ considera!’ Cui cum uniuersos casus suos exposuisset, princeps confusus est et pietate ductus obstupuit et ait ‘Erige te, scimus fortunae casus: homines sumus. Habeo et ego filiam uirginem, ex qua similem possum casum metuere.’⁵⁾ Haec dicens protulit XL aureos et dedit in manu uirginis et dicit ei ‘domina Tharsia. ecce habes plus quam uirginitas tua expostulat. Aduenientibus age similiter, quousque liberaberis.’ Puella uero profusis lacrimis ait ‘ago pietati tuae maximas gratias.’ Quo exeunte collega suus affuit et ait ‘Athenagora, quomodo tecum nouicia!’ Athenagora ait ‘non potest melius; usque ad lacrimas.’ Et haec dicens eum subsecutus est. Quo introeunte insidiabatur, exitus rerum uidere. Ingresso itaque illo Athenagora foris stabat. Solito more⁶⁾ puella claudit ostium. Cui

iuuenis ait ‘Sic⁷⁾ salua sis: indica mihi, quantum dedit ad te iuuenis qui ad te modo introiuit? Puella ait ‘Quater denos mihi aureos dedit.’ Iuuenis ait ‘malum illi fuisset homini tam diuiti, si libram auri daret integram. Ut ergo scias me esse meliorem, tolle libram auri integram, Athenagora uero de foris stans dicebat ‘quantum plus dabis, plus plorabis,’ Puella autem prostrauit se ad pedes eius et ait et similiter casus suos exposuit. Confundit hominem et auertit a libidine. Et ait iuuenis ad eam ‘alleua te, domina, et nos homines sumus casibus subiacentes. Puella ait ‘ago pietati tuae maximas gratias!’.

XXXV. Et exiens foras¹⁾ inuenit Athenagoram ridentem et ait ‘magnus homo es! non habuisti cui lacrimas tuas propinares!’ Et adiurantes se inuicem, ne alii alicui proderent²⁾, aliorum coeperunt expectare exitum. Quid plura? illis expectantibus per occultum aspectum omnes quicumque inibant³⁾ dantes⁴⁾ singulos aureos plorantes abscedebant. Facta⁵⁾ autem huius rei fine⁶⁾ obtulit puella pecuniam lenoni dicens ‘ecce pretium⁷⁾ uirginitatis meae.’⁸⁾ Et ait ad eam leno ‘quantum melius est, hilarem⁹⁾ te esse et non lugentem! Sic ergo age ut cotidie¹⁰⁾ mihi latiores pecunias exigas.’¹¹⁾ Item¹²⁾ ait ad eum¹³⁾ altera die ‘ecce pretium¹⁴⁾ uirginitatis meae.’¹⁵⁾ quod similiter precibus¹⁶⁾ et

lacrimis collegi¹⁷⁾ et custodio uirginitatem meam.' Hoc audito iratus est leno quod¹⁸⁾ uirginitatem suam seruasset,¹⁹⁾ et uocat ad se uilicum²⁰⁾ puellarum et ait ad eum 'sic te tam negligentem²¹⁾ esse uideo. ut nescias Tharsiam uirginem esse? Si enim uirgo tantum adfert,²²⁾ quantum mulier? Duc²³⁾ eam ad te et tu eripe nodum uirginitatis eius.' Statim eam uilicus duxit in suum cubiculum et ait ad eam 'uerum mihi dic, Tharsia, adhuc uirgo es?'²⁴⁾ Tharsia puella ait 'quamdiu uult deus, uirgo sum.' Vilicus²⁵⁾ ait 'unde ergo his duobus²⁶⁾ diebus tantam pecuniam obtulisti?'²⁷⁾ Puella dixit 'lacrimis meis, exponens ad omnes uniuersos casus²⁸⁾ meos;' et illi dolentes miserti sunt²⁹⁾ uirginitati meae' et prostrauit se ad pedes eius³⁰⁾ et ait 'miserere mei, domine, subueni captivae³¹⁾ regis filiae'³²⁾ Cumque ei³³⁾ uniuersos casus³⁴⁾ suos exposuisset, misericordia motus³⁵⁾ [P. fol. 13r.] ait ad eam 'nimis auarus est iste leno; nescio si tu possis uirgo permanere.'

XXXVI. Tharsia¹⁾ respondit 'habeo auxilium studiorum liberalium, perfecte²⁾ erudita sum' similiter et lyrae pulsum modulanter illido.³⁾ Iube crastina die⁴⁾ in frequenti lolo poni scamna,⁵⁾ et facundia sermonis⁶⁾ spectaculum praebeo; deinde plectro modulabor⁷⁾ et hac arte ampliabo pecunias⁸⁾ cotidie.⁹⁾ Quod cum fecisset uilicus, tanta populi acclamatio¹⁰⁾ tantusque amor ciuitatis circa eam

excrebuit, ut et uiri¹¹⁾ et ferminae¹²⁾ cotidie¹³⁾ ei multa conferrent. Athenagora autem princeps memoratam Tharsiam integrae generositatis et uirginitatis¹⁴⁾ ita iam¹⁵⁾ custodiebat¹⁶⁾ ac¹⁷⁾ si unicam filiam suam, ita ut uilico multa donaret et commendaret eam.

XXXVII. Et cum haec Mitylende¹⁾ aguntur, uenit Apollonius post XIII²⁾ annos ad ciuitatem Tharsum³⁾ ad domum Stranguillionis⁴⁾ et Dionysiadis.⁵⁾ Quem uidens Stranguillio⁶⁾ de longe perrexit cursu⁷⁾ rapidissimo ad uxorem suam dicens ei 'certe dixeras Apollonium perisse naufragio;⁸⁾ et ecce: uenit ad repetendam⁹⁾ filiam suam.¹⁰⁾ Quid dieturi sumus patri de filia, cuius nos fuimus parentes?' Scele-rata mulier hoc audito toto corpore contremuit et ait 'miserere,' et dixit 'coniunx tibi confiteor:¹¹⁾ dum nostram diligo, alienam perdidi filiam. Nunc ergo ad praesens¹²⁾ indue uestes lugubres et finctas¹³⁾ fundamus lacrimas et dicamus eam subito dolore stomachi¹⁴⁾ interisse. Qui cum nos tali habitu uiderit, credet.¹⁵⁾ Et dum¹⁶⁾ haec aguntur, intrat Apollonius domum Stranguillionis,¹⁷⁾ a fronte¹⁸⁾ comam aperit, hispidam ab ore remouit¹⁹⁾ barbam. Ut uidit eos lugubri²⁰⁾ neste, ait²¹⁾ 'hospites²²⁾ fidelissimi, si tamen in uobis hoc²³⁾ nomen permanet, ut quid in aduentu meo largas effunditis lacrimas? ne forte istae²⁴⁾ Iacrimae²⁵⁾ non sint uestrae²⁶⁾ sed meae

propriae?²⁷⁾ Scelerata mulier ait cum lacrimis
 ‘utinam quidem istum nuntium²⁸⁾ alius ad aures
 uestras²⁹⁾ referret,³⁰⁾ et non ego aut coniunx³¹⁾
 meus! Nam scito³²⁾ Tharsiam filiam tuam a nobis
 subitaneo dolore stomachi fuisse defunctam.’ Apol-
 lonius ut audinit tremebundus toto³³⁾ corpore expal-
 luit³⁴⁾ diuque maestus³⁵⁾ constitit.³⁶⁾ Sed postquam
 recepit³⁷⁾ spiritum, intuens mulierem sic ait³⁸⁾
 ‘Tharsia³⁹⁾ filia mea⁴⁰⁾ ante paucos dies decessit:⁴¹⁾
 numquid⁴²⁾ pecunia aut ornamenta aut uestes⁴³⁾
 perierunt?’

XXXVIII. Scelest¹⁾ mulier haec²⁾ eo dicente secun-
 dum pactum ferens atque³⁾ reddens omnia sic ait
 ‘crede nobis quia, si genesis⁴⁾ permisisset, sicut
 haec omnia damus, ita et⁵⁾ filiam tibi reddidis-
 semus.⁶⁾ Et ut scias nos non mentiri, habemus
 huius rei testimonium ciuium, qui memores bene-
 ficiorum tuorum ex aere⁷⁾ colato filiae tuae⁸⁾ monu-
 mentum fecerunt, quod potest tua pietas uidere.’
 Apollonius uero credens eam uere esse defunctam
 ait ad famulos suos ‘tollite haec omnia et ferte ad
 nauem; ego enī uado ad filiae meae⁹⁾ monumen-
 tum. At¹⁰⁾ ubi peruenit,¹¹⁾ titulum legit:

D. M.¹²⁾ CIVES TARSII¹³⁾ THARSIAE VIRGINI
 APOLLONII¹⁴⁾ REGIS FILIAE¹⁵⁾ OB BENEFICIUM
 EIVS PIETATIS CAUSA¹⁶⁾ EX AERE¹⁷⁾ COLATO
 FECERVNT.

Perlecto titulo stupenti mente constitit. Et dum miratur se lacrimas non posse fundere, maledixit oculos suos dicens 'o crudeles oculi, titulum natae meae¹⁸⁾ cernitis et lacrimas fundere non potestis! O me¹⁹⁾ miserum! Puto, filia mea uiuit.' Et haec²⁰⁾ dicens rediit ad nauem atque ita suos allocutus est dicens 'proicite me in subsannio²¹⁾ nauis; cupio enim in undis efflare spiritum,²²⁾ quem in terris non licuit lumen uidere.'²³⁾

XXXIX. Proiciens se in subsannio nauis¹⁾ sublatis ancoris²⁾ altum pelagus³⁾, petiit iam ad Tyrum reuersurus. Qui dum prosperis uentis nauigat, subito mutata est pelagi fides,⁴⁾ per diuersa discrimina maris iactantur; omnibus dominum rogantibus⁵⁾ ad Mitylenam⁶⁾ ciuitatem deuenerunt.⁷⁾ Ibi-que⁸⁾ Neptunalia⁹⁾ festa celebrabantur.¹⁰⁾ Quod cum cognouisset Apollonius, ingemuit et ait 'ergo omnes diem festum celebrant¹¹⁾ praeter me! Sed ne lugens et auarus uidear! Sufficit enim seruis meis poena¹²⁾ quod me tam infelicem sortiti sunt dominum.'¹³⁾ Et uocans dispensatorem suum ait ad eum 'dona X aureos pueris, et eant et eant quod uolunt et celebrent diem.¹⁴⁾ Me autem ueto a quoquam uestrum¹⁵⁾ appellari; quod si aliquis¹⁶⁾ uestrum fecerit, crura ei frangi iubeo.'¹⁷⁾ Cum igitur omnes naues Apollonii et conuiuium¹⁸⁾ melius ceteris nauibus celebrarent, contingit ut Athenagora¹⁹⁾ princeps ciuitatis, qui

Tharsiam filiam eius diligebat, deambulans in litore consideraret celebritatem nauium. Quique dum singulas notat naues, uidit hanc nauem ceteris²⁰⁾ nauibus meliorem et ornatiorem esse. Accedens ad nauem Apollonii coopit²¹⁾ stare et mirari. Nautae²²⁾ uero et serui Apollonii salutauerunt eum dicentes 'Inuitamus te. si dignaris, o princeps magnifice.' At ille petitus cum V seruis suis nauem ascendit. Et cum nideret eos unanimes²³⁾ discumbere, accubuit inter epulantes et donauit eis X aureos et ponens eos supra mensam dixit 'ecce ne me gratis inuitaueritis.' Cui omnes dixerunt 'agimus nobilitati tuae²⁴⁾ maximas gratias' Athenagora²⁵⁾ autem cum uidisset omnes tam licenter²⁶⁾ discumbere nec inter eos maiorem esse,²⁷⁾ ait ad eos 'quod omnes libenter discumbitis, nauis huius dominus quis est?' Gubernator dixit 'nauis huius dominus in luctu moratur et iacet intus in subsannio nauis; in tenebris flet uxorem et filiam.' Quo audito dolens Athenagora²⁸⁾ dixit ad gubernum²⁹⁾ 'dabo tibi duos aureos et descende ad eum et dic illi: rogat te Athenagora³⁰⁾ princeps huius ciuitatis, ut procedas ad eum de tenebris et ad lucem ex eas.' Iuuenis ait 'si possum de duobus aureis IIII habere crura; et tam utilem inter nos muneri³¹⁾ elegisti? Sine me,³²⁾ quaere alium qui eat, quia iussit, quotquot,³³⁾ quicumque eum appellauerit, crura ei frangantur.

Athenagora³⁴) ait 'hanc legem uobis statuit; nam non mihi, quem ignorat. Ego autem ad eum descendo. Dicite mihi quis uocatur?' Farnuli dixerunt 'Apollonius.'

XL. Athenagora¹) uero ait intra se audito nomine 'et Tharsia Apollonium²) nominat³) patrem.' Et demonstrantibus pueris peruenit ad eum. Quem cum uidisset squalida barba, capite horrido et sordido in tenebris iacentem, submissa uoce salutauit eum 'aue, Apolloni!' Apollonius⁴) uero putabat se a quoquam de seruis⁵) contemptum esse; turbido uultu respiciens, ut uidit ignotum sibi hominem honestum et decoratum,⁶) texit furorem silentio.⁷) Cui Athenagoras⁸) princeps ciuitatis ait 'scio enim te mirari, sic quod nomine te⁹) salutauerim. Disce quod princeps huius ciuitatis sum Athenagora nomine. Apollonius ait 'cum Athenagora¹⁰) nullum habeo sermonem.'¹¹) Item ait ad eum 'Descendi de uia in litore ad nauiculas contuendas et inter omnes naues uidi nauem tuam decenter ornata, amabili aspectu. Et dum incedo, inuitatus sum ab amicis et nautis tuis. Ascendi et libenti animo discubui. Inquisiui dominum nauis, qui dixerunt te in luctu esse graui, quod et uideo. Sed pro desiderio, quo ueni ad te, procede de tenebris ad lucem et [P. fol. 13u.] epulare nobiscum paulisper. Spero autem de deo, quia dabit tibi post hunc tam ingen-

tem luctum ampliorem laetitiam.¹²⁾ Apollonius autem luctu fatigatus lenauit caput suum et ait 'quicumque es, domine, uade, discumbe et epulare cum meis¹³⁾ ac si cum tuis: ego uero ualde afflictus¹⁴⁾ sum meis calamitatibus, ut non solum epulari sed nec¹⁵⁾ uiuere desiderarim.'¹⁶⁾ Confusus Athenagora subiit de subsanio nauius rursus ad nauem et discumbens ait 'non potui domino uestro persuadere, ut ad lucem uenire procederet.¹⁷⁾ Quid faciam, ut eum a proposito mortis reuocem? Itaque bene mihi uenit in mente:¹⁸⁾ perge, puer, ad lenonem illum et dic ei, ut mittat¹⁹⁾ ad me Tharsiam.' Cumque perrexisset puer ad lenonem, haec²⁰⁾ leno audiens non potuit eum contemnere,²¹⁾ licet autem nolens,²²⁾ misit illam. Veniente²³⁾ autem Tharsia ad nauem uidens eam Athenagora ait ad eam 'Veni huc ad me, Tharsia domina; hic enim ars studiorum necessaria, ut consoleris dominum nauis huius et horum omnium, sedentem in tenebris horteris consolationem recipere et eum pronoces ad lucem exire lugentem coniungem et filiam. Haec est pietatis causa, per quam dominus omnibus fit propitius. Accede ergo ad eum et suade eum exire²⁴⁾ ad lucem: forsitan per nos²⁵⁾ deus uult eum uiuere. Si enim hoc potueris facere, XXX dies a lenone te redimam, ut deuotae²⁶⁾ uirginitati tuae²⁷⁾ uacare possit; et dabo tibi insuper decem sestertia²⁸⁾ auri.' Audiens haec puella con-

stanter descendit in subsannio navis ad Apollonium et submissa uoce salutauit eum dicens 'Salue; quicumque es, laetare:²⁹⁾ non enim aliqua³⁰⁾ ad te consolandum uenit polluta,³¹⁾ sed innocens uirgo quae uirginitatem meam inter naufragium castitatis inuiolabiliter seruo.'

XII. His carminibus coepit¹⁾ modulata uoce cantare:²⁾

Per sordes gradior sed sordis conscia non sum,
Sicut rosa in spinis nescit compungi mucrone
Piratae³⁾ rapuerunt⁴⁾ me gladio ferientes.

Iniquo lenoni uendita sum Leonino,⁵⁾

5. Sed numquam uiolauit pudorem⁶⁾ ni fletus et
luctus⁷⁾

Et lacrimae parentibus de amissis⁸⁾ inessent.

Nulla me melior, pater si nosset, ubi essem:

Regio sum genere orta,⁹⁾ stirpe propagata
piorum;

Sed contempta adeo iubeor quandoque laetari.¹⁰⁾

10. Fige modum lacrimis, curas resoluе dolorum¹¹⁾

Redde oculos caelo¹²⁾ et animum ad sidera tolle:

Arridet deus ille¹³⁾ creator omnium et auctor,

Non sinit hos fletus casso dolore relinqui!

Ad haec uerba leuauit caput Apollonius et uidit puellam, et ingemuit et ait 'O me miserum! Quamdiu contra pietatem luctor!' Erigens se ergo adsedit et ait ad eam 'ago prudentiae et nobilitati tuae¹³⁾ maximas gratias; consolationi tuae¹⁴⁾ hanc uicem¹⁵⁾

rependo,¹⁶⁾ ut merito¹⁷⁾ quandoque si laetari¹⁸⁾ mihi
 licuerit et regni mei uiribus te¹⁹⁾ releuem; et sic²⁰⁾
 forsitan, ut dicis te regiis natalibus ortam,²¹⁾ tuis
 te parentibus repraesento. Nunc ergo accipe aureos
 ducentos et ac si in lucem produxeris me, gaude.
 Vade; et rogo, ulterius non me appelles: recentem
 enim mihi renouasti dolorem.' Et acceptis²²⁾ ducentis
 aureis abscessit de illo loco. Et ait ad eum Athena-
 gora 'quo uadis, Tharsia? Sine effectum laborasti?
 Num potuimus facere misericordiam et subuenire
 homini interficienti se?' Et ait ad eum Tharsia
 'omnia quaecumque potui feci, sed datis mihi CC
 aureis rogauit abscedere,²³⁾ asserens renouato
 luctu dolore cruciari.' Et ait ad eam Athenagora
 'ego tibi modo CCCC aureos dabo, tantum descende
 ad eum; refundens ei hos CC, quos tibi dedit,
 prouoca eum ad lumen exire dicens ei 'ego non
 pecuniam, salutem tuam quaero.' Et descendens
 Tharsia ad eum ait 'iam si in squalore permanere
 diffinisti, pro eo quod pecunia²⁴⁾ ingenti me hono-
 rasti²⁵⁾ permitte²⁶⁾ me tecum in his tenebris miscere
 sermonem. Si enim parabolarum mearum nodos
 absolueris, uadam: sin aliter,²⁷⁾ refundam tibi
 pecuniam, quam mihi dedisti et abscedam.' At ille
 ne uideretur pecuniam recipere, simul et cupiens a
 prudenti puella audire sermonem ait 'Licet in malis
 meis nulla mihi cura suppetit nisi flendi et lugendi,

tamen (ut ornamento laetitiae careat²⁸) dic quod interrogatura es et abscede. Deprecor²⁹), ut fletibus meis spatium tribuas.'

XLII. Et ait ad eum Tharsia

'Est domus in terris clara quae¹) uoce resultat. Ipsa domus resonat, tacitus sed non sonat hospes. Ambo tamen currunt, hospes simul et²) domus una.

Si ergo, ut adseris, rex es in ea patria³) (nihil enim rege⁴) prudentius esse conuenit), solue mihi quae-stionem⁵) et uadam.' Et agitans caput Apollonius ait 'ut scias me non esse mentitum: Domus quae⁶) in terris resonat, unda est; hospes huius domus tacitus piscis est, 'qui simul cum domo currit.'⁷) Admirat⁸) puella hinc in explanatione magna⁹) uere regem esse, et acrioribus cum quaestionibus eum pulsat et ait

'Dulcis amica dei¹⁰) semper uicina profundis
Suaue canens Mysis, nigro perfusa colore,¹¹)

Nuntia sum linguae¹²) digitis signata magistri¹³)

Et ait ad eam Apollonius 'dulcis amica dei, quae occentus¹⁴) suos mittit¹⁵) ad caelum,¹⁶) canna est, ripae¹⁷) semper uicina profundae,¹⁸) quia iuxta aquas sedes collocatas habet. Haec nigro perfusa colore nuntia est¹⁹) linguae²⁰) [ex eo²¹ natum, quod per eam transit].²²) Item ait ad eum puella

Longa feror uelox formosa filia siluae¹⁸⁾

Innumera [turba] pariter comitor¹⁹⁾ stipata catterna

Curro uias multas, uestigia nulla relinquo.'

Item agitans caput Apolloni^{us} ait ad eam 'O si liceret mihi longum²⁰⁾ deponere luctum, ostenderem tibi quae ignoras; tamen respondeo quaestionibus tuis: miror enim te in tam²¹⁾ tenera²²⁾ aetate²³⁾ talem prudentiam habere. Nam longa quae fertur arbor est naus, formosa filia siluae;²⁴⁾ fertur uelox uento repellente, stipata cateruis, currit uias multas, sed uestigia nulla relinquit.' Item puella inflammata prudentia²⁵⁾ quaestionum ait ad eum

'Per totas aedes²⁶⁾ innoxius intro per ignes:

Circumdat²⁷⁾ flammis hinc inde, nec uxor flammis.²⁸⁾

Nuda domusque est et nudus ibi conuenit hospes²⁹⁾

Ait ad eam Apollonius 'ego si istum luctum possem deponere, innocens intrarem per istum ignem. Intrarem enim balneum, ubi hic inde flammae³⁰⁾ per turbulos surgunt; ubi nuda³¹⁾ domus est, quia nihil³²⁾ intus habet praeter sedilia; ubi nudus sine uestibus³³⁾ conuenit hospes. Item ait ad eum puella

'Mucro mihi geminus ferro coniungitur uno.

Cum uento luctor cum³⁴⁾ gurgite pugno profundo.

Scrutor aquas medias, imas quoque mordeo terras.'

Respondit ei Apollonius 'quae te sedentem in hac naue continet, ancora³⁵⁾ est [est calor in medio magnus quem nemo uidet. Nuda [P. fol. 14r.] domus sed nudus conuenit hospes],³⁶⁾ quae mucrone gemino ferro coniungitur³⁷⁾ uno; quae cum uento luctatur et cum gurgite profundo; quae aquas medias scrutatur, imas quoque morsu tenens terras.' Item ait ad eum puella Tharsia

'Ipsa grauis non sum, lymphae mihi pondus inhaeret.³⁸⁾

Viscera tota tument patulis diffusa³⁹⁾ cauernis.

Intus lymphae⁴⁰⁾ latet, sed non se sponte profundit.'

Respondit ei Apollonius 'spongia cum sit leuis, aqua grauata tument patulis diffusa cauernis, quae se non sponte profundit.'

XLIII. Item ait ad eum puella:

'Non sum¹⁾ compta comis et non sum nuda²⁾ capillis.

Intus enim mihi crines sunt, quos non uidet ullus.

Meque manus³⁾ mittunt,⁴⁾ manibusque remittor⁵⁾ in auras.'

Apollonius ait 'hanc ego in Pentapoli⁶⁾ naufragus habui ducem, ut regi amicus efficerer. Nam sphaera⁷⁾ est, quae non est uincta⁸⁾ comis et non est

nudata capillis, quia intus plena est; haec manibus missa manibusque remittitur.⁹⁾ Item ait ad eum puella

‘Nulla mihi certa est, nulla est¹⁰⁾ peregrina figura.

Fulgor inest intus radianti luce coruscus,¹¹⁾

Qui nihil¹²⁾ ostendit,¹³⁾ nisi quid uiderit ante.’

Respondens Apollonius ait ‘nulla certa figura¹⁴⁾ est speculo, quia mutatur aspectu; nulla peregrina figura, quia hoc ostendit, quod contra se habet.’ Item ait puella ad eum

Quattuor aequales¹⁵⁾ currunt ex arte¹⁶⁾ sorores

Sic quasi certantes, cum sit labor omnibus unus.

Cum prope¹⁷⁾ sint pariter non se pertingere possunt.’

Et ait¹⁸⁾ Apollonius ‘quattuor¹⁹⁾ similes sorores forma²⁰⁾ et habitu rotae²¹⁾ sunt,²²⁾ quae ex arte currunt quasi certantes; et cum sint sibi²³⁾ prope, nulla nullam contingere potest.²⁴⁾ Item ait ad eum puella

‘Nos sumus²⁵⁾ ad caelum²⁶⁾ quae scandimus²⁷⁾ alta petentes,

Concordi fabrica quas unus conserit ordo.

Quicumque alta petunt, per nos comitantur ad auras.’

Et ait ad eam ‘per deum te obtestor,²⁸⁾ ne ulterius me ad laetandum²⁹⁾ prouoces, ne uidear³⁰⁾ insultare

mortuis meis. Nam gradus scalae alta petentes, aequales³¹⁾ mansionem manentes uno ordine consequuntur; et alta quicumque petunt, per eos comitantur ad auras.'

XLIV. Et his dictis ait 'ecce habes alios C¹⁾ aureos, et recede²⁾ a me ut memoriam mortuorum defleam.' At³⁾ uero puella dolens tantae prudentiae⁴⁾ uirum mori uelle ait 'Tolle et istos, quos mihi dedisti, quia tantae prudentiae uirum mori uelle⁵⁾) nefarium⁶⁾ est. Refundens⁷⁾ aureos in sinum et apprehendens⁸⁾ lugubrem uestem eius ad⁹⁾ lucem conabatur trahere. At ille impellens¹⁰⁾ eam conuere¹¹⁾ fecit. Quae¹²⁾ cum cecidisset, de naribus eius sanguis coepit¹³⁾ egredi, et sedens puella coepit flere et cum magno maerore¹⁴⁾ dicere 'O ardua potestas caelorum,¹⁵⁾ quae me pateris innocentem tantis calamitatibus ab ipsis¹⁶⁾ cunacubilis fatigari. Nam¹⁷⁾ statim ut nata sum in mari inter fluctus et procellas, parturiens me mater mea secundis ad stomachum redeuntibus coagulato sanguine mortua est, et sepultura ei denegata est terrae.¹⁸⁾ Quae¹⁹⁾ tamen ornata a patre meo regalibus ornamentis et deposita²⁰⁾ in loculum cum XX sesteritiis²¹⁾ auri Neptuno²²⁾ est tradita. Me namque in cunabulis posita, Stranguillioni impio et Dionysiad²³⁾ eius coniugi a patre meo sum tradita cum ornamentis et uestibus²⁴⁾ regalibus pro quibus

usque ad necis ueni perfidiam et iussa sum puniri a seruo suo uno²⁵⁾ nomine Theophilo.²⁶⁾ At²⁷⁾ ille dum uoluisset me occidere, eum deprecata²⁸⁾ sum, ut permitteret²⁹⁾ me testari dominum. Quem cum deprecor,³⁰⁾ piratae³¹⁾ superuenerunt,³²⁾ qui me ui³³⁾ auferunt et ad istam deferunt prouinciam. Atque lenoni impio sum uendita!

XLV. Cumque haec et his similia puella flens diceret. in amplexus¹⁾ illius ruens Apollonius coepit²⁾ flens prae gaudio³⁾ ei⁴⁾ dicere 'tu es filia mea Tharsia, tu es spes mea,⁵⁾ tu es lumen oculorum meorum conscium,⁶⁾ quam⁷⁾ flens per quattuordecim annos⁸⁾ cum matre tua⁹⁾ lugeo. Iam laetus¹⁰⁾ moriar, quia rediuiua¹¹⁾ spec mihi est reddita.' Et dixit Apollonius 'pereat haec ciuitas!' At¹²⁾ ubi auditum est ab Athenogora¹³⁾ principe, in publico in¹⁴⁾ foro in curia¹⁵⁾ clamare coepit¹⁶⁾ et dicere 'currite, ciues et nobiles, ne pereat ista ciuitas!'

XLVI. Concursus magnus et ingens factus est, et tanta commotio fuit populi, ut nullus omnino¹⁾ domi remaneret, neque²⁾ uir neque femina. Omnibus autem conuenientibus³⁾ dixit Athenagora⁴⁾ 'ciues Mitylenae⁵⁾ ciuitatis, sciatis Tyrium⁶⁾ Apollonium huc uenisse et ecce⁷⁾ classes nauium properant⁸⁾ cum multis armatis euersuras⁹⁾ istam prouinciam causa lenonis infaustissimi,¹⁰⁾ qui Tharsiam eius¹¹⁾ filiam emit et¹²⁾ posuit in prostibulo.¹³⁾ Ut ergo saluetur

ista ciuitas, mittatur,¹⁴⁾ et uindictet se de uno infami,¹⁵⁾ ut non omnes omnes periclitentur.¹⁶⁾ His auditis populi ab auriculis¹⁷⁾ eum¹⁸⁾ comprehenderunt.¹⁹⁾ Fit tribunal ingens in foro et induente Apollonio regalem uestem²⁰⁾ deposito omni squalore luctus²¹⁾ quod habuit atque detonso capite diadema²²⁾ imponente²³⁾ cum²⁴⁾ filia sua Tharsia tribunal ascendit. Et tenens eam in amplexu coram omni populo lacrimis impediiebatur loqui. Athenagora autem²⁵⁾ uix manu²⁶⁾ impetrat ad plebem ut taceant. Quibus silentibus ait Athenagora²⁷⁾ 'ciues Mitylenae,²⁸⁾ quos repentina pietas in unum congregauit: uidete Tharsiam a²⁹⁾ patre suo esse cognitam, quam leno cupidissimus ad nos expoliandos usque in hodiernum diem depressit; quae uestra pietate uirgo permansit. Ut ergo plenius uestrae³⁰⁾ felicitati³¹⁾ gratias referam,³²⁾ eius procurete uindictam.' At³³⁾ uero omnes una uoce³⁴⁾ clamauerunt dicentes³⁵⁾ 'leno uiuus ardeat et bona omnia eius puellae³⁶⁾ addicantur!' Atque his³⁷⁾ dictis leno igni est traditus.³⁸⁾ Vilicus uero eius cum uniuersis puellis et facultatibus Tharsiae uirgini traditur. Cui ait Tharsia 'redonaui³⁹⁾ tibi uitam, quia beneficio⁴⁰⁾ tuo uirgo permansi.' Cui donauit beneficio⁴¹⁾ ducenta talenta auri et libertatem. Deinde cunctis puellis eorum se praesentatis dixit 'Quidquid⁴²⁾ de corpore uestro illi infausto contulistis, ut habeatis

uobis illud, redonaui, et quia mecum quidem,⁴²⁾ uerum tamen seruistis, ex hoc iam mecum liberae⁴⁴⁾ estote.'

XLVII. Erigens ergo se Tyrius¹⁾ Apollonius his dictis populum²⁾ alloquitur 'gratias pietati uestrae refero, uenerandi et piissimi ciues, quorum longa fides pietatem praebuit, et quietem tribuit et salutem, et exhibuit³⁾ gloriam. Vestrum est, quod fraudulenta mors suo luctu detecta est;⁴⁾ uestrum est, quod uirginitas nulla bella sustinuit;⁵⁾ uestrum est, quod paternis amplexibus unica restituta est filia. Pro hoc tanto munere condono huic ciuitati uestrae⁶⁾ ad restauranda moenia⁷⁾ auri talenta C.' Et haec dicens ea⁸⁾ in praesenti dari iussit. At uero ciues accipientes aurum fuderunt ei statuam stantem et caput lenonis⁹⁾ culcantem, filiam suam in dextro brachio tenentem, et in ea scripserunt:¹⁰⁾

TYRIO APOLLONIO¹¹⁾ RESTITVTORI AEDIUM
NOSTRARVM¹²⁾ ET THARSIAE PRVDENTISSIME
VIRGINITATEM SERVANTI¹³⁾ ET CASVM VILIS-
SIMVM INCVRRENTI¹⁴⁾ VNIVERSVS POPVLVS
OB NIMIVM AMOREM¹⁵⁾ AETERNVM DECVS ME-
MORIAE¹⁶⁾ DEDIT.

Quid multa! Inter paucos dies tradidit filiam suam Athenagorae¹⁷⁾ principi [P. fol. 14u.] cum ingenti honore ac ciuitatis laetitia.¹⁸⁾

XLVIII. Et exinde cum suis omnibus et cum genero

atque filia nauigauit, uolens per Tarsum¹⁾ proficiscens redire, ad patriam suam. Vidit in somnis²⁾ quendam angelico habitu sibi dicentem 'Apolloni, dic gubernatori tuo, ad Ephesum dirigat; ubi dum ueneris, ingrediere templum Dianae³⁾ cum filia et omnes casus tuos, quos a iuuenili aetate⁴⁾ es passus, praesenti deae⁵⁾ expone per ordinem. Post haec ueniens Tarsum⁶⁾ uindica innocentem filiam tuam.' Expergefactus Apollonius excitat filiam et generum et indicat somnium.⁷⁾ At illi dixerunt 'fac, domine, quod iubetur.' Ille uero iubet gubernatorem suum Ephesum patere.⁸⁾ Perueniunt felici cursu. Descendens Apollonius cum suis templum Dianae⁹⁾ petit,¹⁰⁾ in quo templo coniunx eius inter sacerdotes principatum tenebat. Erat¹¹⁾ enim effigie satis¹²⁾ decora¹³⁾ et omni¹⁴⁾ castitatis amore¹⁵⁾ assueta, ut¹⁶⁾ nulla tam grata esset Dianae¹⁷⁾ nisi ipsa.¹⁸⁾ Interueniens¹⁹⁾ Apollonius, in templo²⁰⁾ Dianae²¹⁾ rogat sibi aperiri sacrarium, ut in conspectu Dianae omnes casus suos exponeret.²²⁾ Nuntiatur²³⁾ hoc illi maiori omnium sacerdotum, uenisse nescio quem regem²⁴⁾ cum magnis donis et talia²⁵⁾ uolentem in conspectu Dianae recitare.²⁶⁾ At²⁷⁾ illa audiens regem aduenisse, induit se regio habitu²⁸⁾ ornaui caput gemmis, et in ueste purpurea²⁹⁾ uenit stipata³⁰⁾ cateruis famularum:³¹⁾ templum ingreditur. Quam uidens Apollonius cum filia sua et genero conruerunt ante

pedes³²⁾ eius. Tantus enim splendor pulcritudinis³³⁾ eius emanabat,³⁴⁾ ut ipsam esse putarent deam Dianam.³⁵⁾ Interea aperto sacrario oblatisque muneribus coepit³⁶⁾ in conspectu Dianae³⁷⁾ haec effari atque cum fletu magno³⁸⁾, dicere 'ego cum ab adolescentia mea rex, nominatus Apollonius, appellarer³⁹⁾ et ad omnem scientiam peruenissem, quae a nobilibus et regibus exerceretur,⁴⁰⁾ regis iniqui⁴¹⁾ Antiochi⁴²⁾ quaestionem exsolui, ut filiam eius in matrimonium⁴³⁾ acciperem. Sed ille foedissima⁴⁴⁾, sorde sociatus ei,⁴⁵⁾ cuius pater a⁴⁶⁾ natura fuerat constitutus. per impietatem coniunx effectus est atque me machinabatur occidere. Quem dum fugio naufragus, affectuose eo usque a Cyrenensi rege Archistrate suceptus sum,⁴⁷⁾ ut filiam suam meruissem accipere. Quae mecum ad regnum percipiendum uenire desiderans, hanc filiam paruulam, quam coram te. magna Diana⁴⁸⁾ praesentari in somnis⁴⁹⁾ angelo admonente iussisti. postquam in naui iam⁵⁰⁾ peperit, emisit spiritum. Indui eam honesto regio dignoque habitu sepulturae et in loculum⁵¹⁾ deposui cum XX sestertiis⁵²⁾ auri, ut ubi inuenta fuisset, ipsa sibi testis esset, ut digne sepeliretur.⁵³⁾ Hanc uero meam filiam commendavi iniquissimis hominibus Stranguillioni et Dionysiadi⁵⁴⁾ et duxi me⁵⁵⁾ in Aegyptum⁵⁶⁾ per annos XIII uxorem flens fortiter et postea ueni, ut filiam meam reciperem.

Dixerunt mihi quod esset mortua.⁵⁷⁾ Iterum cum rediui, ut inuoluerer luctu, post matris atque filiae⁵⁸⁾ mortem cupienti exitum, uitam mihi reddidisti.⁵⁹⁾

XLIX. Cumque¹⁾ haec et his similia Apollonius narrans diceret, mittit²⁾ uocem magnam clamans uxor eius dicens:³⁾ 'Ego sum coniunx tua Archistratis. Archistratis⁴⁾ regis filia!' et mittens⁵⁾ se in amplexus eius coepit⁶⁾ dicere 'tu es Tyrius Apollonius meus, tu es magister, qui docta manu me⁷⁾ docuisti, tu es qui me⁸⁾ a patre meo Archistrate⁹⁾ accepisti tu es quem¹⁰⁾ adamauimus non libidinis causa, sed sapientiae ducem!¹¹⁾ Ubi est filia mea?' Et ostendit ei¹²⁾ Tharsiam et dixit ei 'haece est.'¹³⁾ Sonat in tota Epheso¹⁴⁾ Tyrium¹⁵⁾ Apollonium recognouisse¹⁶⁾ suam coniugem, quam ipsi sacerdotem habebant. Et facta est laetitia¹⁷⁾ omni ciuitati maxima,¹⁸⁾ coronantur plateae,¹⁹⁾ organa disponuntur, fit a ciuibz conuiuium²⁰⁾ laetantur²¹⁾ omnes pariter.²²⁾ Et constituit loco suo ipsa sacerdotem,²³⁾ quae ei secunda²⁴⁾ erat et cara.²⁵⁾ Et cum omnium²⁶⁾ Ephesiorum gaudio et lacrimis, cum planctu amarissimo, eo quod eos relinqueret, uale dicentes cum marito et filia et genere nauem ascendit.²⁷⁾

L. Et constituit in loco suo regem Athenagoram generum suum et cum eodem et filia et cum exercitu nauigans Tarsum ciuitatem uenit.¹⁾ Apollonius statim iubet comprehendere²⁾ Stranguillionem et Dio-

nysiadem³⁾ et sedens pro tribunali in foro⁴⁾ adduci sibi illos praecepit.⁵⁾ Quibus adductis coram omnibus⁶⁾ Apollonius ait⁷⁾ 'ciues beatissimi Tarsi,⁸⁾ numquid⁹⁾ Tyrius Apollonius alicui uestrum in aliqua re ingratus exstitit?'¹⁰⁾ At illi¹¹⁾ una uoce clamarunt¹²⁾ dicentes 'te regem, te patrem patriae¹³⁾ et diximus et in p rpetuum dicimus;¹⁴⁾ pro¹⁵⁾ te mori optauimus et¹⁶⁾ optamus, cuius ope famis periculum uel mortem¹⁷⁾ transcendimus.¹⁸⁾ Hoc¹⁹⁾ et statua tua²⁰⁾ a nobis posita²¹⁾ in biga²²⁾ testatur.'²³⁾ Apollonius ait ad eos:²⁴⁾ Commendaui filiam meam Stranguillioni et Dionysiadi²⁵⁾ suae²⁶⁾ coniugi;²⁷⁾ hanc mihi reddere nolunt.²⁸⁾ Stranguillio²⁹⁾ ait 'per regni tui clementiam, quia fati munus impleuit;³⁰⁾ Apollonius ait 'Videte, ciues Tarsi,³¹⁾ non sufficit, quantum ad suam malignitatem, ut³²⁾ consilio³³⁾ homicidium perpetratum fecerint:³⁴⁾ insuper et per regni mei uires putauerunt periurandum.³⁵⁾ Haece³⁶⁾ ostendam³⁷⁾ uobis; ex hoc quod uisuri estis, et testimoniis uobis probabo.'³⁸⁾ Et proferens filiam³⁹⁾ Apollonius coram omnibus populis ait 'Ecce, adest filia mea Tharsia!⁴⁰⁾ Mulier mala, ut uidit eam, scelestas Dionysias,⁴¹⁾ imo⁴²⁾ corde contremuit. Mirantur ciues. Tharsia iubet in conspectu suo adduci Theophilum uilicum.⁴³⁾ Quique cum adductus fuisset, ait ad eum Tharsia⁴⁴⁾ 'Theophile⁴⁵⁾ si deuitatis tormentis sanguini tuo cupis esse consultum⁴⁶⁾ et a

me mereri indulgentiam,⁴⁷⁾ clara uoce dicito,⁴⁸⁾ quis tibi allocutus est,⁴⁹⁾ ut me interficeres?⁵⁰⁾ Theophilus ait⁵¹⁾ 'domina mea Dionysias.'⁵²⁾ Tunc omnes ciues⁵³⁾ sub testificatione confessione facta⁵⁴⁾ rapien-tes Stranguillionem et Dionysiadem tulerunt extra ciuitatem⁵⁵⁾ et lapidibus eos occiderunt et ad bestias terrae⁵⁶⁾ et uolucres caeli⁵⁷⁾ in campo iactauerunt, ut etiam corpora eorum terrae sepulturae⁵⁸⁾ negarentur.⁵⁹⁾ Volentes autem⁶⁰⁾ Theophilum occidere, interuentu Tharsiae non tangunt.⁶¹⁾ Ait enim⁶²⁾ Tharsia 'Tarsi ciues piissimi,⁶³⁾ nisi ad testandum dominum horarum⁶⁴⁾ mihi spatia⁶⁵⁾ tribuisset, modo me uestra⁶⁶⁾ felicitas⁶⁷⁾ non deffendisset. Tum in praesenti⁶⁸⁾ Theophilo libertatem cum praemio donauit.⁶⁹⁾

LI. Itaque Apollonius pro hac re laetitiam¹⁾ populo addens, moenia²⁾ restituiens restaurat uniuersas thermas publicas.³⁾ murorum turres restituens moratur ibi cum suis omnibus diebus XV.⁴⁾ Postea uero uale dicens ciuibz nauigat ad Pentapolim Cyrenaeam;⁵⁾ peruenit feliciter. Ingreditur ad regem Archistratem,⁶⁾ socerum suum. et uidit filiam Archistrates cum marito et Tharsiam neptem suam cum marito; regis filios⁷⁾ uenerabatur et osculo⁸⁾ suscipit Apollonium et filiam suam, cum quibus iugiter integro uno anno laetatus est perdurans. Post haec perfecta aetate⁹⁾ moritur in eorum manibus dimittens¹⁰⁾ medie-

tatem regni sui Apollonio et medietatem filiae suae.¹¹⁾

In illo tempore peractis omnibus iuxta mare deambulabat Apollonius. Vidit piscatorem illum, [P. fol. 15r.] a quo naufragus susceptus fuerat, [qui ei medium suum dedit tribunarium]¹²⁾ et iubet famulis suis, ut eum comprehenderent¹³⁾ et ad suum ducerent palatium. Tunc, ut uidit se piscator trahi ad palatium, se putauit ad occidendum praeberi. Sed ubi ingressus est palatium, Tyrius Apollonius sedens cum sua coniuge eum ad se praecepit adduci et ait ad coniugem ‘Domina regina et coniunx pudica, hic est paranymphus¹⁴⁾ meus, qui mihi opem tribuit et ut ad te uenirem,¹⁵⁾ iter ostendit.’ Et intuens eum Apollonius ait: ‘O benignissime uetule, ego sum Tyrius Apollonius, cui tu dedisti dimidium tuum tribunarium!’ Et donauit ei ducenta sestertia¹⁶⁾ auri, seruos et ancillas, uestes et argentum¹⁷⁾ et fecit eum comitem, usque dum uiueret.

Hellenicus¹⁸⁾ autem qui, quando persequabatur eum rex Antiochus,¹⁹⁾ indicauerat ei omnia et nihil²⁰⁾ ab eo recipere uoluit, secutus est eum et procedenti Apollonio optulit se et ei²¹⁾ dixit ‘Domine rex, memor esto Hellenici²²⁾ serui tui!’ At ille apprehendens²³⁾ manum eius erexit eum et suscepit osculo;²⁴⁾ et fecit eum comitem et donauit ei multas diuitias. His rebus expletis genuit de coniuge sua

filium, quem regem²⁵⁾ in loco aui sui Archistratis²⁶⁾ constituit. Ipse cum sua coniuge uixit annis LXXIII. [Regnauit et] tenuit²⁷⁾ regnum Antiochiae²⁸⁾ et Tyri²⁹⁾ et Cyrenensium; et quietem atque felicem uitam uixit cum coniuge sua. Peractis annis, quos³⁰⁾ superius diximus, in pace atque senectute bona defuncti sunt.³¹⁾

*) Incipit Historia Apollonii regis Tyrie Laurentianus plut. LXVI. num. 40 membr. saec. IX. uel X. (A); Apollonius Cod. Parisinus (Bibl. Nat. Mss. Latt.) num. 4955 membr. in forma quadrata, scripturae Italianae, saec. XIV. exeunt. (P). — Fragmentum codicis Werdinensis saec. XI. (W) tribus foliis et dimidio membr. continet Hist. Apoll. p. 36, 6 ed. Ries. Tharsiam tolle de medio. — Heu mihi quid faciam, quia Eum suscepi (in verbosa narratione post verba ad villam p. 38, 2). p. 40, 16 (uir)ginis — p. 65. 14 modo me uestra pietas non defendisset. Date theophilo libertatem et praemium. Fragmentum hoc (in Museo Nation. Hungar., signatum Fol. Lat. num. 4.) ornatum est figuris Anglosaxonica ratione adumbratis XX. Bellissimae imagunculae sunt W fol. 2 col. IV = ed Ries. p. 40, 21: dedit XL aureos in manum uirginis et.

W. fol. 3 col. I = ed. Ries. p. 61, 20: uidit in somnis quendam angelico vultu. Innotuit anno MDCCCLXXIV. Laurentianicodicis reliquias Eugenius Abel, Parisini codicis (postea a me descripti) aliquot particulas Henricus Omont amicissime mihi contulerunt. Fragmentum W et codices Vaticanum 1984 (Va) saec. X. et cod. Bibliothecae Paullinae Lipsiensis 431 (L) saec. XI., ad docendam inter A" B" que miscendi rationem eorum, in postrema parte libelli (usque ad caput LI.) passim adhibui, in ceteris partibus non nisi ad emendandum cod. P attuli.

- I. ¹⁾ anthiochia, ut alibi anthiochia, anthiochus P, anthiochia, anthiocia, anthiochus, anthiocus A. ²⁾ his A. ³⁾ nisi — statuerat (mortale A) A. om. P. ⁴⁾ ubilem A. ⁵⁾ formonsitas A. ⁶⁾ cum magna A. ⁷⁾ potentissimo A. ⁸⁾ daret A, om. P. ⁹⁾ filiae suae A. ¹⁰⁾ pater P. ¹¹⁾ cum luctatur A, conluctatur P. ¹²⁾ pugna PA. ¹³⁾ possit P. ¹⁴⁾ exercere (xer per compendium) P. ¹⁵⁾ simul P (superscriptum m²) stimulante A. ¹⁶⁾ repugnante PA. ¹⁷⁾ florem P., nodum A. ¹⁸⁾ cubiculum A, om P. ¹⁹⁾ post stans verba fluentem — mirans om. P. stans dum miratur Scelestis p. i. fluentem sanguinem caepit celare A.
- II. ¹⁾ fleuli A. ²⁾ perfusa PA. ³⁾ sibi A, ubi P. ⁴⁾ nubilia A. ⁵⁾ uidisset PA. ⁶⁾ exorruit PA. ⁷⁾ thorum PA. ⁸⁾ hoc P, ergo A. ⁹⁾ kara A. ¹⁰⁾ perit A. ¹¹⁾ scelus A, om. P. ¹²⁾ mihi placet A. ¹³⁾ innotestat P. ¹⁴⁾ uidit puellam mortis remedium A. ¹⁵⁾ conloquio A. ¹⁶⁾ ad A. ¹⁷⁾ excedere A, desistat (dele-

tum manu₁) excedere P. ¹⁸) inuita PA. ¹⁹) cohortaretur P.

III. ¹) se ciuib. suis A, filiae suae P. ²) marito A. ³) thoro PA. ⁴) ferueretur PA. ⁵) et ad P. ⁶) expellendum P. ⁷) propositum solutionis P. ⁸) prudentiae A. ⁹) quaestioni P. ¹⁰) et quia PA.

IV. ¹) adolescens P, aduliscens A. ²) locuplex P. ³) attingit P, attingit (n additum m.¹) A. ⁴) ingressusque A. ⁵) haue habe m.¹) A. ⁶) anthioche A. antioche P. ⁷) si P. quod A. ⁸) ineptum uerbum tua cod. A post nota, cod P post festinus addit. ⁹) gener regio A. ¹⁰) hortus A. ¹¹) quem P., quod A. ¹²) conditionem P. ¹³) Ad A. ¹⁴) porte PA. ¹⁵) uehor PA. ¹⁶) maternam carnem A. ¹⁷) ueschor P., uescor m², nestor m¹ A. ¹⁸) quiaero A. ¹⁹) matris uirum P. et (cum signo traiectionis) A. ²⁰) meae filium Pet (cum signo traiectionis) A. ²¹) discessit a rege A. ²²) qui P. ²³) proposisti A. ²⁴) uehor PA. ²⁵) est A. ²⁶) maternam carnem A.

V. ¹) inuenisset A. ²) mereberis P. quidem mereberis A. ³) conturbatus A. ⁴) tendit om. PA. ⁵) post Tyrum addit A: et aperto — ut neceris, vide VI, 15).

VI. ¹) Et post A. ²) autem om. A. ³) adolescentis P, aduliscentis A. ⁴) uocat ad se anthiocus rex A. ⁵) suum fidelissimum A. ⁶) taliarchum P, taliarchu A, et sic ubique PA. ⁷) quia A. ⁸) tyrum. In A. ⁹) inquires A. ¹⁰) aut om. A. ¹¹) uenenum A. ¹²) Postquam — accipies om. A. ¹³) adsumens A. ¹⁴) post patria deest nota nominis Apollonii a, quae frequens est in cod. P; nauem inuectus est A. ¹⁵) domum om. A. Verba et aperto scrinio — ui neceris in A post cap. V 5) Tyrum sequuntur; aptiorem hic ea locum optinere

assentitur Riese Historiae Apollon. ed. pag. 7.
¹⁶⁾ scrineo P. scrinium A. ¹⁷⁾ inquit omnes A.
¹⁸⁾ actorum omniumque pene philosophorum A (post
 questiones). ¹⁹⁾ omniumque etiam A. ²⁰⁾ Cumque
 nichil aliud P, Et dum aliud (sequitur rasura
 quinque fere literarum) non A ²¹⁾ at ait ad
 semet ipsum P. ad semet ipsum locutus est dicens
 A. ²²⁾ accepisti A. ²³⁾ sed ideo conicio, secundo
 P., ideo A. ²⁴⁾ dilatatus A. ²⁵⁾ nocearis P. ²⁶⁾ Et
 exiens foras P., atque ita A. ²⁷⁾ honerari PA. ²⁸⁾ om.
 P. ²⁹⁾ nauem occulte ascendit deferens A. ³⁰⁾ silen-
 tissima tertia A. ³¹⁾ nauem ascendens, hinc ex-
 trusum glossemate silentissima, verbosius
 restituit post seruis (VI 29) A.

VII. ¹⁾ inuentum A. ²⁾ post tremor anticipat in-
 gens A. ³⁾ a publico PA. ⁴⁾ ualuea P, ualneae A.
⁵⁾ Et ut cum PA. ⁶⁾ tyro PA. ⁷⁾ aguntur A. ⁸⁾ sub-
 ito nusquam A. ⁹⁾ plenus om. P. ¹⁰⁾ attingit P.
¹¹⁾ nunquam P. ¹²⁾ fugire A. ¹³⁾ sed effugire non A.
¹⁴⁾ aedictum ut paulo post A. ¹⁵⁾ eius om. A.
¹⁶⁾ etiam et A. ¹⁷⁾ amici eius A. ¹⁸⁾ ad om P.
¹⁹⁾ apollonium A.

VIII. ¹⁾ ad om. A. ²⁾ tharsiam A. ³⁾ qui P., et A.
⁴⁾ aue P. ⁵⁾ consuerunt A. ⁶⁾ pleneium A. ⁷⁾ aue
 PA. ⁸⁾ inquit P. ⁹⁾ decorata A. ¹⁰⁾ qui A. ¹¹⁾ nescis
 quia A. ¹²⁾ et post P. ¹³⁾ hellanicus P. ¹⁴⁾ ait Ap.
 P. Verba et quis — Apollonius ait qua... om.
 A. ¹⁵⁾ ex A. ¹⁶⁾ Quia — uoluisti om. A. Post uo-
 luisti (in cod. P., post causa in cod. A) addi-
 tur Hellenicus (hellanicus P.) ait quia filiam eius in
 matrimonium petisti (petuisti P) in cod. AP. (ex
 glossemate ortum). ¹⁷⁾ quantum PA. ¹⁸⁾ pro-
 scripsit P. ¹⁹⁾ hellanicus P. ²⁰⁾ centum a. t. accipiat

A. ²¹) fugae scripsi; cf. Apuleii Metamorph. I, 15: fugae mandes praesidium (p. 10, 10 Eyss.). fuge AP. ²²) praesidio P. ²³) instrueres, pro qua re reputa te (et A.) mihi caput a ceruicibus amputasse (habet A., qui addit: et gaudium regi pertulisse) PA. ²⁴) CC scripsi, C P., centum A. ²⁵) Va; exempli PA, (ortum ex perperam lecta sigla verbi enim, e cum superscripto i). De vi verbi enim cum imperativo modo Kühner Ausf. Gramm. d. lat. Spr. II. p. 723 seq. ²⁶) qui amereris P. ²⁷) sicut paulo ante dixi (om. mihi) PA. ²⁸) C P., centum A. ²⁹) ait om. P. ³⁰) absi A. ³¹) a-causa P. ³²) amicitiam A. ³³) comparantur A.

IX. ¹) litore A. ²) occurri A. ³) ait om. P. ⁴) mi karissime A. ⁵) Stranguillius PA. ⁶) proscripxit P. ⁷) Stranguillius A, Stran P. ⁸) quae ex A, quae est P. ⁹) sed — dicam om. A. ¹⁰) petii P. ¹¹) Stranguillius A, Stran P. ¹²) pauper P. ¹³) praeteream A, prae P. ¹⁴) sterelitatem A. ¹⁵) annone PA. ¹⁶) salutis — nostris P, ciuibz nostris salutem A (salutem non est in rasura). ¹⁷) potius P. ¹⁸) in finibus P. ¹⁹) Stranguillio A, Stran P. ²⁰) et dicens A. ²¹) sic etiam A.

X. ¹) cunctis A, ciuitatis P. ²) sic etiam P. hic et paulo post. ³) annone P. ⁴) tyrins A primus (ex sigla T. ortum) P. ⁵) celaturi P. ⁶) me post enim A. ⁷) fugam P. ⁸) felicitas A. ⁹) dilatus A, celatus P. ¹⁰) centum A. ¹¹) frumenti modiorum A. ¹²) praetio PA. ¹³) mea mercatus prouincia P. patriam meam eo mercatus A. ¹⁴) ereis PA. (id est habet A). ¹⁵) singulos aureos PA. ¹⁶) adclamationibus A. ¹⁷) regni P. ¹⁸) mercaturi A. ¹⁹) adsumere A. ²⁰) magnum P., magis quam donatoris A. ²¹)

praetium PA. ²²) acciperat (m², acciperut m¹) A. ²³) ciuibus P. utilitati eiusdem ciuitatis A. ²⁴) sic etiam A. ²⁵) ex aere om P (ante et eam). ²⁶) eas A. ²⁷) conlocauerunt A. ²⁸) in biga (uica A) om. P (ante in foro). ²⁹) stante A. ³⁰) tenentes A. ³¹) uase P uasae A. ³²) sic P. ³³) tyro PA. ³⁴) qui A. ³⁵) sterelitatem A, sterilitate P. ³⁶) famem (non famam) etiam A. ³⁷) sic cod. Bernensis 208 saec. XIII., sed habere A manu 1, sedauit P.

- XI. ¹) sic PA, (T)ransactis autem diebus paucis L. De siue (seu) = et cf. Sittl, Die lokalen Verschiedenheiten d. lat. Spr. p. 138, Apul. ed. Hildebrand I p. 546. ²) dionisiade P, diunisiadae A. ³) coniuge eius P. om. A. ⁴) praemencte P. ⁵) uirjneorum A. om. P. ⁶) adfirmabatur A, affirmabat P. ⁷) possit P. ⁸) qui — cecidit tum. Cum cita scripsi, Qui d. nauigaret intra duas horas diei mutata est pelagi fides certa non certis cecidere. Concitatur PA. ⁹) urbem A. ¹⁰) Aeoliis scripsi. Eulus PA. ¹¹) imbri saeuo scripsi, imbris eoo P, inbrifero A. ¹²) arma A, arua P. ¹³) Nothus PA. ¹⁴) clipeum scripsi („caelum“ intellegendum), clipeo PA. ¹⁵) terret conicio; verbum originale extrusum est glossemate ratis (ad verbum arma) in fine versus adiecto. ¹⁶) Scinditque scripsi; scindit PA. ¹⁷) omnes PA. ¹⁸) sic P, re(non se)uolumine A. ¹⁹) murmurat A, cuius hinc magna pars periit. ²⁰) erat. Auster uoluitur P. ²¹) sinus inu. har. Errat et Auster cum scripsi, sibi inuoluit harena. Et cum P, qui verba erat Auster post murmur exhibet. ²²) reuocata P. ²³) pontum P. ²⁴) miscetur P. ²⁵) glomerantur P. ²⁶) moratur P. ²⁷) papheri P. ²⁸) tur-

gida scripsi, fulgida P. ²⁹⁾ Post nimbi implicat P. contextui orationis emendationem versus 13, (cf. XI 32): Hinc boreas hinc affricus orridus. ³⁰⁾ conturbat P. ³¹⁾ nothus P. ³²⁾ borreas hinc auster orridus P. (cf. XI 29). ³³⁾ Stat ipse P. ³⁴⁾ tridentes P. ³⁵⁾ neptumnus P. ³⁶⁾ Trinon P. ³⁷⁾ Tunc sibi quisque rapit Sloanianus 1619 saec. XL. ex. et Bernensis 208 saec. XIII. (Tunc sibi quisquam rapit). Tunc unusquisque sibi rapuit P, L et Va. ³⁸⁾ mortique minatur scripsi (cf. Ital. menare, Franc. mener cett.); de dativo morti cf. Kühner Ausf. Grammat. d. lat. Sprache II, p. 235 seq. g); morsque nuntiatur P. Cf. ed. Ries. ad h. l

XII. Hinc usque ad cap. XXIV codicis P mediocria vitia, vocabulaque prave scripta silentio praeteribimus. ¹⁾ sic P: cf. 'Neapolites Neapolitae', cett. ²⁾ interim ('vorerst') scripsi, iterum P. ³⁾ quod P. ⁴⁾ persequatur scripsi, persequabar P. ⁵⁾ ignote uite P.; retinui verba graecissantia de rege largitatis magis quam rerum ad vitam degendam necessariarum curioso. ⁶⁾ retinui dativum coll. ἐγκαλεῖν, ἐπιπλήττειν τινί. ⁷⁾ dracoediam P. ⁸⁾ precor om. P. deprecor uitae auxilium L, Va. ⁹⁾ sic scripsi; primam speciem iuuenis P et (iuuenem Va; primam iuuenis speciem L. ¹⁰⁾ tribunarium P, Va, L et Sloan.: fort. retinendum, ut et suum seq. codicis P (om. Va, L et Sloan.) ¹¹⁾ scindit L, scindit (scidit Va) eum P, Va. ¹²⁾ piscabis P. ¹³⁾ adnuente scripsi, adueniente P.

XIII. ¹⁾ unctum P. ²⁾ tribunarium P, Va. ³⁾ palido P, pallidio Va. ⁴⁾ pilae cum om. P. ⁵⁾ habere P.

⁶) uel = 'zumal, besonders' ⁷) i. o. significare unumquemque 'laudo!'. uictumque se quemque digito sublato (cf. Vicens... fateri (cf. Sidon. ep. 5, 6): ⁸) ceroni et P. ⁹) fuit P. Va.

XIV. ¹) sic recte P, ²) sic Va; ben. unius ad. quem nescio P.; anastrophē retinui. ³) sic P.; num 'bone rex, optimas iuuenis...'? ⁴) ingressus P. ⁵) sic P.; Iuuenis ait L. post lacunam a p. 17, 1 (Ries.) Subito — p. 18. 13.

XV. ¹) sic Va; dum hortaretur PL. ²) thesaro P. ³) in mare P, in pelago Sloan. ⁴) ut om. P.

XVI. ¹) et scripsi. es P (qui ante et nomen: dum pro cum). ²) sic P; sic (si Va me saluum habeas L. Va. ³) nam (iam L) non didicit Va L; nam n. d. om. P. ⁴) statim scies L; st. scias P. ⁵) statim et corona cum P. (inepto loco additam). ⁶) coronauit P. ⁷) accomodans P. ⁸) misc. u. cantu (cantus L) modulata cum cordis P, Va, L. ⁹) saltu et P. ¹⁰) testantur P.

XVII. ¹) uulnere seuo c. ignem P. ²) Praemisso P. ³) exponit P. ⁴) hos quos P. ⁵) pro ne: ut P. ⁶) cetam P.

XVIII. ¹) Sed — cura scripsi; Sed sui iam d. saucia cura regina L.. Sed regina sui iam dudum saucia cura apolonio P. ²) Verba — quietem scripsi; figit in pectore uulnus uerba cantusque memor Credit genus esse deorum nec somnum oculis nec membris datura quietem P. ³) incensa ab amore supplēui. ⁴) paraueris P. ⁵) dedicarat P. ⁶) fluxie P.

XIX. ¹) qui post P. ²) tui P. ³) praefer P.

XX. ¹) sic Va, om. P. ²) Quae — ait scripsi; quae

dum amorem suum stare uideret sic ait L., quae mores suos sic ait P. ³⁾ es nondum — aues scripsi; et nondum mulier et male habes P. nondum (ex mundum corr.) mors es (m. 1., tibi m. 2.) mala est (i. e. nondum mulier es et mala es) L. ⁴⁾ quod L., quem P. Va cett. ⁵⁾ signato sui P. ⁶⁾ accepto codicillo P. ⁷⁾ illum P. ⁸⁾ sic L. Va, cett. certam licteram P. ⁹⁾ sic etiam L.

XXI. ¹⁾ perlectos codicillos P. ²⁾ disceret P. ³⁾ illos codicillos P. ⁴⁾ qui n. s. scripserunt uel dotes in codicillis signauerant L. ⁵⁾ pro ex iis: exiens P. ⁶⁾ sardalion P. Num 'Sardanio'? ⁷⁾ consumit nec s. es P. ⁸⁾ faceret P. ⁹⁾ ut scr., et P. ¹⁾ naufragium P. ¹¹⁾ Va m. 1. = P.

XXII. ¹⁾ animum P. ²⁾ mancipias P. ³⁾ poenituerat scripsi. putauerat PL Va cett. ⁴⁾ peto scripsi, puto P. ⁵⁾ si P.

XXIII. ¹⁾ decora dignitate — perpetua caritate (perpetua pace L) complectitur (annectitur L): in his verbis proxime ad P. accedit L.

XXIV. ¹⁾ eunte scripsi, eius P (codex omnino negligens in terminationibus vocabulorum). ²⁾ cum L., dum P. ³⁾ c. a. g. a. scripsi auctoritate cod. L., bui in verbis spatiatur... iuncta sibi puella... et cum utrique laudarent eam ...et conuersus ad gubernium (cf. cap. XXXIX, adn. 20) ait cum cod. P. facit; conuersus ait ad gubernatorem P. ⁴⁾ sic sum P. ⁵⁾ comproba istis scripsi, comprobasti P. ⁶⁾ et scripsi, ad P. ⁷⁾ perfusis P. ⁸⁾ egregie dictum ubicumque — capiat unus omnium codicum P. ⁹⁾ cum scripsi, in P. ¹⁰⁾ rem mittis scripsi, remittis P: pia filia libens se atque prolem patriae et

aviae potestati quasi rem ('Besitzthum') subicit. Fide minime dignum videtur esse illud 'unam (puellam) dimittis, recipies duas.' Si fallor, utrum ineditae Graecaeve incantationes medicae, tristis illae superstitionis (cf. Rose Hermes VIII p. 48), novam quandam quasi obstetriciam norunt artem, qua mulier gravida sexto mense cognoscere possit sexum maturi iam prope partus, an faveam linguae verens monstrum hominis levis. auctorem Historiae huius, qui temere aenigma quoque illud de Antiocho et Stratonica noverca in regem fabulosum Antiochum et filiam incestam transtulerit (ed. Ries. p. 5, l. 3 'maternam carnem vescor')?

XXV. ¹⁾ auctoris P. ²⁾ VII. scripsi, nono P. ³⁾ enixa lucina P. ⁴⁾ puella P.; l. hic = P. ⁵⁾ obtutu (= specie. 'dem Augenscheine [Hinblick] nach') scripsi: subito P. ⁶⁾ ut scr. et P. ⁷⁾ sic e corr. manus eiusdem P., adolescentule m. l. ⁸⁾ perfusis P. ⁹⁾ hcarā (= chara) P. ¹⁰⁾ guvernius P. (cf. cap. XXIV adn. 3 et cap. XXXIX, 29). ¹¹⁾ cui P. ¹²⁾ qui P. ¹³⁾ rumas P. ¹⁴⁾ piscari P. ¹⁵⁾ eum scripsi, et P.

XXVI. ¹⁾ leniter Vels., libenter P. ²⁾ tuum P. ³⁾ impetrat P. ⁴⁾ desunt de P. ⁵⁾ uestes in marg. m. l. P. ⁶⁾ aures narium P. ⁷⁾ gracilis spirantis P. ⁸⁾ lentoque P. ⁹⁾ coepit om. P.

XXVII. ¹⁾ retinui, cf Amm. Marc. 18, 4, 4: copia uirus ²⁾ puellam de P. ³⁾ nec P. ⁴⁾ magistro P. ⁵⁾ en scripsi, et P. ⁶⁾ apodixiem P. ⁷⁾ sic P.

(‘verwahrte sich’); fulcit et collocatur L., collocavit Sloan. (L. et Sloan. om. se).

XXVIII. ¹⁾ Tharsos T. ²⁾ ex etiam L. ³⁾ potiar potius scripsi, potius P. ⁴⁾ sic Sloan. Va., L. adlitumque pellagus P.

XXIX. ¹⁾ quinquennalis P. ²⁾ earum P. ³⁾ in auditu P. ⁴⁾ implorat P. ⁵⁾ aniculae scripsi, auricule P. ⁶⁾ Tharsos P. ⁷⁾ stenuata P. ⁸⁾ origine P.) Et P. ¹⁰⁾ quam P. ¹¹⁾ et P. ¹²⁾ dilata P. ¹³⁾ sui esset scripsi, fuisset P. ¹⁴⁾ ergo optimis P. ¹⁵⁾ apprehende L. ¹⁶⁾ necesse est P.

XXX. ¹⁾ inueniret P.

XXXI. ¹⁾ filomasia P, philomacia L, filotima Sloan., Philothemia Va. ²⁾ laudare et uituperare P. ³⁾ huc P. ⁴⁾ hic incipit frgm. Werdinense (W). ⁵⁾ ante tantum deleuit ‘fac’ m. l. P. ⁶⁾ smentias P. ⁷⁾ iratus dominus et domina P. ⁸⁾ noluntas P. ⁹⁾

XXXII. ¹⁾ fecit P. ²⁾ consilio P. ³⁾ uituperia P. ⁴⁾ furiam P. ⁵⁾ quem P. ⁶⁾ restitutus P. ⁷⁾ obliuione P. ⁸⁾ bono P. ⁹⁾ infundit P. ¹⁰⁾ sepelire P.

XXXIII. ¹⁾ salutaris P. ²⁾ prapum P. ³⁾ librarius ad eundem offendit lapidem in correctione verbi ‘salutaris’ (ante ubi) describenda. ⁴⁾ nomen P. ⁵⁾ lauisanus P.; num verbo ‘labisanus’ populari temeritate auctor Historiae in explanationis illius (f. Ries ed. 39, 18 seq. Leno ait — Lampsaceni Priapum colunt) in cod. P. nullum uestigium est. ⁶⁾ singulos aureos P.

XXXIV. ¹⁾ ymhomacis P (symphoniacis Va. symphoniacis Sloan.) ²⁾ dum P. ³⁾ procedit P. ⁴⁾ origine stenuatum P. ⁵⁾ intuere P. ⁶⁾ solita P. ⁷⁾ si P.

XXXV. ¹⁾ foris P. ²⁾ Et adiurantes se inuicem ne

alicui proderent P et Va (m. 3.) ³⁾ ibant P. ⁴⁾ dantes: hic iterum A incipit. ⁵⁾ Acta P. ⁶⁾ finem A. ⁷⁾ praetium PA. ⁸⁾ mee P. ⁹⁾ ylaem P. ¹⁰⁾ cottidie A. ¹¹⁾ adferas A. ¹²⁾ Ite P. ¹³⁾ eam P. ¹⁴⁾ praetium PA. ¹⁵⁾ mee P. ¹⁶⁾ praecibus A. ¹⁷⁾ colligit A. ¹⁸⁾ eo quod A. ¹⁹⁾ seruaret A. ²⁰⁾ uillicum P. ²¹⁾ neglegentem A. ²²⁾ adferit A. ²³⁾ ducum superser. c A. ²⁴⁾ uerum — uirgo es A. om. P. ²⁵⁾ uillicus P. ²⁶⁾ duobus A, omnibus P. ²⁷⁾ abstulisti P. ²⁸⁾ casos A. ²⁹⁾ miserti sunt (P. miserentur A.) uirginitati mee P. ³⁰⁾ ei A. ³¹⁾ captiue PA. ³²⁾ filie P. ³³⁾ ei A. om. P. ³⁴⁾ casos A. ³⁵⁾ misericordia motus P. motus misericordiam A.

XXXVI. ¹⁾ T. P, Puella A. ²⁾ perfectae A. ³⁾ similiter et lyrae pulsum modulanter illido L, om. P. similiter et lyre (lire Bern.) pulsus modulanter inludo (illudo Bern.) Va et Bernensis 208., similiter et repulsum modulanter inlidor A(sic). ⁴⁾ die P, om. A. ⁵⁾ scanna P. ⁶⁾ sermonis P, sermonis mei A. ⁷⁾ deinde plectro modulabor A, et ac deinde modulabor (et ac anticipat verba modulabor sequentia) P. ⁸⁾ ampliabor pecunias Va ampliabor pecunia P. ⁹⁾ cottidie A. ¹⁰⁾ adclamatio A. ¹¹⁾ et uiri A. om. P. ¹²⁾ femine P. ¹³⁾ cottidie A. ¹⁴⁾ integrae generositatis et scripsi. integrae uirginitatis et generositis A, in genere uirginitatis P. ¹⁵⁾ iam scripsi, eam PA. ¹⁶⁾ custodiebant A. ¹⁷⁾ hac A.

XXXVII. ¹⁾ mutylena A. in mutilena P. ²⁾ quattuordecim A. ³⁾ tharsiam A. ⁴⁾ straquilionis P. ⁵⁾ diunisie P, diunisiae A. ⁶⁾ stranguillio P. ⁷⁾ curso A. ⁸⁾ naufragium PA (sic). ⁹⁾ petendam P. ¹⁰⁾ suam P. om. A. ¹¹⁾ Scelerata — confiteor Riese, Scele-

rata (in scelera PA, excelerata frgm. W.) mulier
hoc audito toto corpore contremuit et ait miserere
ut dixi coniunx (coniux A) tibi confiteor L, frgm.
W. Pet A. ¹²⁾ presens A. ¹³⁾ functas P. ¹⁴⁾ sto-
machy P. ¹⁵⁾ credit A. ¹⁶⁾ Et dum etiam A. ¹⁷⁾
domum stranguillionis A, cum stranguillione P. ¹⁸⁾
frontem A. ¹⁹⁾ hispidam ab ore remouit A. hispidam
amouere et aborrere mouit P. ²⁰⁾ lugubri P, in
lucubre A. ²¹⁾ et ait P. ²²⁾ ospites A. ²³⁾ ho P. ²⁴⁾
iste PA. ²⁵⁾ lacrimae P. ²⁶⁾ uestre P. ²⁷⁾ mee proprie
P. ²⁸⁾ istum numptium P, istud nuntium A. ²⁹⁾
uestras A, om P. ³⁰⁾ referret P, referreres A. ³¹⁾
coniux A. ³²⁾ cito P. ³³⁾ Apollonius — toto A, Apol-
lonius u(ero) audiuit tremebundus ut audiuit toto P.
³⁴⁾ expalluit Sloanianus 1619, hoc palluit Oxoni-
ensis coll. Magdal. 50, obpalluit fragm. W.,
oppalluit Va, L (fortasse recte), ac (hac A)
palluit PA. ³⁵⁾ mestus PA. ³⁶⁾ consistit P. ³⁷⁾ Set
postquam recipit A. ³⁸⁾ sic ait A, scias P. ³⁹⁾ sic
etiam A (sine v. Dionysias). ⁴⁰⁾ filiam meam A.
⁴¹⁾ discessit PA. ⁴²⁾ sic etiam A (abest aut). ⁴³⁾
ueste A.

XXXVIII. ¹⁾ Sic etiam A. ²⁾ hoc P. ³⁾ adque A.
⁴⁾ geneusis P. ⁵⁾ ita et A., itaque P. ⁶⁾ redidissemus
P. ⁷⁾ ere P. et (cum rasura ante ere) A. ⁸⁾ filie
tue P. ⁹⁾ filie mee P. ¹⁰⁾ ad A. ¹¹⁾ peruenit A., ue-
nit P. ¹²⁾ diimanes PA. ¹³⁾ tharsi PA. ¹⁴⁾ apolloni
P. ¹⁵⁾ filie P. ¹⁶⁾ eius pietatis causa Sloan. 1619,
pietatis eius causam PA. ¹⁷⁾ ere P. ¹⁸⁾ nate mee P.
¹⁹⁾ me A., om. P. ²⁰⁾ Et haec A., haec et P. ²¹⁾ sub-
sannaui P.; idem in A fuisse uidetur. cf. ed.
Ries. ad p. 47, 3. ²²⁾ spiritum meum P. ²³⁾ sic
etiam A.

XXXIX. ¹⁾ subsannio nauis A., subsanationem eius P. ²⁾ ancoris P., hanc horis A. ³⁾ pellagus P., pelagum A. ⁴⁾ sic etiam A. ⁵⁾ omnibus dominum (sic) rogantibus A., om. P. ⁶⁾ inutilenam PA. ⁷⁾ deuenerunt P., Oxon. coll. Magd. 50 Sloanianus 1619, frgm. W., Va.; deueniunt L., aduenerunt A. ⁸⁾ ibique A., frgm. W., Va., L.; Ibi P. ⁹⁾ neptumnalia P. ¹⁰⁾ sic etiam A. ¹¹⁾ celebrant P., frgm. W., Va., L.; celebrent A. ¹²⁾ poena A. (sufficit e. s. m. p.), om. P. ¹³⁾ dominum: hic iterum desinit A. ¹⁴⁾ sic (sine festum) P., frgm. W., L. ¹⁵⁾ uestrum P., frgm. W, L, Va m³ ¹⁶⁾ aliquis P., unus ex omnibus codd., significanter; cf. ... si infirmi sunt aliquando Cic. Cato m. cap. 11, 35. ¹⁷⁾ iubeo, ut P. etiam fragm. W., Oxon. coll. Magd. 50. Vindobon. 226. saec. XII., Vindobon. 510 s. XIII., Bern. 208., Amplon. 92. ¹⁸⁾ et c. scripsi, econiuiio P. ¹⁹⁾ Anthenagoram P. (om. ut). ²⁰⁾ eceteris P. ²¹⁾ cepit P. ²²⁾ Naute P. ²³⁾ unanimes fr. W., L., Va. cett., ut inanimis P. ²⁴⁾ tue P. ²⁵⁾ Antenagora P. ²⁶⁾ sic Lips., tam licentius fg. W., tam diligenter P. ²⁷⁾ post mai. esse praeuideret P., ortum ex gloss. praesidere. ²⁸⁾ antenagora P. ²⁹⁾ gubernum scripsi, guuernum P.; a probatur hoc uerbo Ribbeckii sententia de Laberii uoc. 'gubernium', perperam trad. pro 'gubernum', Gellius N. A. XVI, 7, 10. — dixit ad gubernatorem fr. W., L. ³⁰⁾ antenagora P. ³¹⁾ munere P.; (premendum est uerbum 'nos'). ³²⁾ elegisti? Sine me scripsi, elegistis nisi me P. ³²⁾ quod P., ex quodquod ortum, = quotquot, cf. cod. Ashb. Italiae numer. 14, 29; cod. Pal. Matth. 14, 36.

XL. ¹⁾ Antenagora P. ²⁾ apellonium P. ³⁾ nominat Lips., Vat., nominavit fr. Werd. om. P. ⁴⁾ Apollonius P. ⁵⁾ de queuis P. ⁶⁾ sic P., fr. W., L. et (om. et) Va. ⁷⁾ furore silentium P. ⁸⁾ antenagoras P. ⁹⁾ te om. P. ¹⁰⁾ pro om. Athen. — ait et P. ¹¹⁾ antenagora P, ut ubique. ¹²⁾ et cum antenagora nullum ab eo audisset sermonem P, obiter expleta lacuna. ¹³⁾ letitiam P. ¹⁴⁾ cum eis P. Va, om WL. ¹⁵⁾ affictus P. ¹⁶⁾ 'nec' vim adverbii ne — quidem habere videtur: de non solum pro non solum non cf. Kühner Ausf. Gramm. d. lat. Sp. II p. 674 b). ¹⁷⁾ desiderarim scripsi, desiderarem P, desiderem L, desidero W. ¹⁸⁾ sic P, W, L et (sscr. m. 2.) Va. ¹⁹⁾ W et Va = P. ²⁰⁾ micat P. ²¹⁾ haec scripsi, et P. ²²⁾ contempnere P. ²³⁾ nolens (om. autem post licet) W, L, Va et Sloan., post autem: contra uoluntatem uolens P. ²⁴⁾ Veniente scripsi, Veniens P. ²⁵⁾ eum (om. P.) exire Va, P, W. ²⁶⁾ uos P. ²⁷⁾ deuote P. ²⁸⁾ tue P. ²⁹⁾ sextertia P. ³⁰⁾ sic P, L, Va; W lacunosum est ³¹⁾ impolluta P.

XLI. ¹⁾ cepit P. ²⁾ solum unum hoc carmen cum versuum (hexam. rythmicorum) distributione exhibet P. — Post modulato (sic) uoce canere P. addit voc. Media in v. 1., quod gloss. voc. modulata esse puto. ³⁾ Pirate P. ⁴⁾ me rapuerunt (corr. man. l. ex rapuent) P. ⁵⁾ Leonino om. P., hic, ut ubique. Leoninum nominant lenonem codd. Va, Sloan. et Oxon. Magd. 50. — Nomen hoc non proprium, sed jocularare nomen esse puto. ductum ex imagine leonina, titulo tabernae lupanaris (cf. 'Sittius restituit elephantu(m)', Inscr. parietariae Pomp., Hercul. Stab. (= in

vico lupanari exstat?) = C. I. L. IV. n. 806.) ⁶⁾ pudore P. ⁷⁾ lucti P. ⁸⁾ par. de amissis scripsi, de amissis parentibus P et Va (parentibus m. 3.) ⁹⁾ orta et P. ¹⁰⁾ Sed — laetari scripsi, Sed contemptum habeo (abeo Va) et iubebor a deo quandoque letari (P., laetare W, letare Va) P, W, Va. ¹¹⁾ dolorem P, ¹²⁾ oc. c. scripsis celo oculos P. ¹³⁾ Arridet deus ille scripsi, Aderit ille deus P. ¹⁴⁾ prudentie et n. tue P. ¹⁵⁾ tue P. ¹⁶⁾ uocem P. ¹⁷⁾ reppendo P. ¹⁸⁾ merito scripsi, mortuo P. ¹⁹⁾ letari P. ²⁰⁾ uiribus te scripsi, uires P. ²¹⁾ sic scripsi, si P. ²²⁾ orta P. ²³⁾ acceptis P. ²⁴⁾ me ut abscederem L et (abscederer) W, om. P; abscedere (ante asserens) supplui. ²⁵⁾ in om. P. ²⁶⁾ pecuniam P. ²⁷⁾ honerasti P. ²⁸⁾ permicte P. ²⁹⁾ alliter P. ³⁰⁾ leticie caream P. ³¹⁾ Depraecor P. ³²⁾ claraque P. ³³⁾ pro hospes — domus: in domo una P. ³⁴⁾ in mea patria P. ³⁵⁾ nichil c(aus)a regi P. ³⁶⁾ questionem P.

XLII. ¹⁾ que P. ²⁾ post currit gloss. i. e. unda P. ³⁾ retinui coll. Itala Marc. 7, 37. ⁴⁾ explanationem magnam P. ⁵⁾ amica ripe P. (cf. solutionem). ⁶⁾ calore P. ⁷⁾ lingue P. ⁸⁾ magistri P, consentiunt Va, W et L. ⁹⁾ occentus scripsi, centros P. W. L, Va. ¹⁰⁾ mictit P. ¹¹⁾ celum P. ¹²⁾ ripe P. ¹³⁾ profundis P. ¹⁴⁾ nuntia sunt P. ¹⁵⁾ lingue P. ¹⁶⁾ ea P Va. ¹⁷⁾ in glossemate ex ea — transit Va = P. ¹⁸⁾ silue P. ¹⁹⁾ comito P. ²⁰⁾ logum P. ²¹⁾ pro in tam: uitam P. ²²⁾ teneram P. ²³⁾ etate P. ²⁴⁾ silue P. ²⁵⁾ prudentie P. ²⁶⁾ totas sedes P. tota sedes W, Va m. 1., L m. 1. ²⁷⁾ introit (om. per) ignis Va m. 3.; lacunam explet v. currit ignis P. ²⁸⁾ Circumdat Riese, circumdata P. W, L, Va. ²⁹⁾ uror in flammis W. L. ³⁰⁾ pro inde nec

uror — hospes: inde uallata nuda domus est nec ibi uror neque consumor et nudus ibi c. h. P. ³¹) flamme P. ³²) ubi unda P. ³³) nichil P. ³⁴) sine uestibus etiam, W, L, Va. ³⁵) conuento lucto non P. ³⁶) anchora P. ³⁷) est calor — hospes (ex Symphosio) excludendum est. ³⁸) contingitur P. ³⁹) sum sed limphi m. p. inherent P. ⁴⁰) difusa P. ⁴¹) limpha P.

XLIII. ¹) Non sum: hic postrema folia cod. A incipiunt. ²) nuda conicit Riese, compta PA. ³) manibus PA. ⁴) mictunt P. ⁵) remictor P. ⁶) in om. P. (pentapolim) et A. (pentapoli). ⁷) spera PA. ⁸) uincta A, om. P. ⁹) remictitur P. ¹⁰) est cm. P. ¹¹) choruscus A, chorus P. ¹²) nichil P. ¹³) hostendit P. ¹⁴) figura om. PA. ¹⁵) quatuor equales P. ¹⁶) arce P. ¹⁷) et prope cum PA. ¹⁸) ait P, ait ad eam A. ¹⁹) sic A, quatuor P. ²⁰) formae A. ²¹) rote P. ²²) sic etiam A. ²³) sibi A, om. P. ²⁴) contingere potest P. potest contingere A. ²⁵) sumus A, simul P. ²⁶) celum P. ²⁷) scandit PA. ²⁸) deum te (te om. P.) obstantor PA. ²⁹) letandum P. ³⁰) uidear L, W uideas PA. ³¹) equales P (A aequales habet).

XLIV. ¹) centum A. ²) sic etiam A. ³) Ad A. ⁴) tante prudentie P. ⁵) ait — uelle (nisi quod uelle mori), W (quia tanta prudentia mori uelleo); om. PA. et Va. ⁶) nepharium P. ⁷) Refunde P. ⁸) appraehendens P, adprehendens A. ⁹) et ad PA ¹⁰) impellens A, impendens P. ¹¹) consuere A, consurgere et cadere P. ¹²) Que P. ¹³) caepit A, cepit P (sic etiam paulo post). ¹⁴) merore P. ¹⁵) celorum PA. ¹⁶) ipsis me A. ¹⁷) Nam Nam P. ¹⁸) terre P, pro den. e. terrae: terrae den. est A. ¹⁹) Que P. ²⁰) depositam A. ²¹) sextertius A, VI tertijs P. ²²) nep-

tumno P. ²³⁾ dionasidi P, diunisiadi A. ²⁴⁾ uestis A ²⁵⁾ uno infamiae A. ²⁶⁾ theofilu P, theofilum A. ²⁷⁾ Ad A. ²⁸⁾ depraecata A. ²⁹⁾ permicteret P. ³⁰⁾ depraecor PA. ³¹⁾ pirate P, pyrates A. ³²⁾ superueniunt A. ³³⁾ nim A.

XLV. ¹⁾ amplexu A. ²⁾ caepit A, cepit P. ³⁾ gadio A. ⁴⁾ et PA. ⁵⁾ mea unica A. ⁶⁾ conscius PA. ⁷⁾ quem PA. ⁸⁾ annis PA. ⁹⁾ matrem tuam P, mater tua A (om. cum PA) ¹⁰⁾ letus P. ¹¹⁾ rediuiua A. residua P. ¹²⁾ Ad A. ¹³⁾ antenagora P. ¹⁴⁾ in om. P. ¹⁵⁾ furia P. ¹⁶⁾ caepit A, cepit P.

XLVI. ¹⁾ omnino A, om. P. ²⁾ neque A, om. P. ³⁾ conuenientibus A, conenientibus P. ⁴⁾ antenagora P. ⁵⁾ mutilene PA. ⁶⁾ tirium P. ⁷⁾ sic etiam A. ⁸⁾ properant A (sic), om. P. ⁹⁾ euersuras Riese. euersurus PA, euersurum Va. ¹⁰⁾ infaustissimo A (sic). ¹¹⁾ eius P, ipsius A. ¹²⁾ emit filiam et A. ¹³⁾ in prostibulo posuit A. ¹⁴⁾ mictatur P. ¹⁵⁾ infame P, W, infamiae A. ¹⁶⁾ periclitentur P, W, periclitemur A. ¹⁷⁾ ab auriculis A, W. L; om. P. ¹⁸⁾ sic etiam A. ¹⁹⁾ compraehenderunt P. ²⁰⁾ induente Apollonio regalem uestem scripsi, induentes Apollonium regalem uestem PA. ²¹⁾ omni sq. l. scripsi, omni squalore luctuosum A, omni dolore lactus P. ²²⁾ dyadema P, diademate A. ²³⁾ imponente scripsi imponunt ei P, imposuit A. ²⁴⁾ et cum P. ²⁵⁾ lacrimis inpediebatur (impediebat Va) loqui. Athenagora (Athenagoras Va) autem W, L, Va; om. PA. ²⁶⁾ manum A. ²⁷⁾ antenagora P. ²⁸⁾ mutilenae A, mutilene P. ²⁹⁾ a P, cum A. ³⁰⁾ uestre P. ³¹⁾ felicitatis A; verbis uestrae felicitati nihil nisi honorificae appellationis significationem inesse puto. ³²⁾ referat P. ³³⁾ Ad A. ³⁴⁾ omnes

una uoce etiam A. ³⁵) clamauerunt dicentes A, clamare ceperunt dicentes P, clamauerunt Sloan., W, L, Va. ³⁶) puella P. ³⁷) his A, om. P. ³⁸) traditus: hic desinit postrema pars cod. A. ³⁹) redonabo W, perdonabo L, redono Sloan, Va. ⁴⁰) beneficio P. ⁴¹) tuo — beneficio suppleni. tuo uirgo permansi. Custodiuit beneficio W. ⁴²) dixit. Quia id P. ⁴³) quidem om. P. ⁴⁴) libere P.

XLVII. ¹) Erigens ergo se Tyrius scripsi. Erigens se ergo securius P. Erigens se ergo tyrius W. Erigens ergo se (Tyrius om.) L. ²) populo P. ³) exhibuit P. ⁴) Vestrum — detecta est P, W, L. ⁵) substituit P. ⁶) uestre P. ⁷) restauranda omnia P. ⁸) ea scripsi, eis P. ⁹) caput lenonis om. P. ¹⁰) scripserunt P. ¹¹) appollonio P. ¹²) restituendorum dierum nostrorum (dierum inforo P.) W, L, P. ¹³) et Tarsie pudissime uirginitatem seruanti P., et (om L.) tarsyae (tarsia W) prudentiae sanctissime (sanctissimae L) uirginitatem seruauit W, L. ¹⁴) et casum — incurrenti P. et casui (L m. 1., casu m. 2., ...stu pro et casui W.) incurrenti (incurrente L. m. 2.) W, L. ¹⁵) ob nimium amorem P; codicum Werd. et Lips. verba militinensium hominum amorem neglexi propter militin., cf. militinae Oxon. Magd. 50. frgm. Tegerns cett. ¹⁶) eternum d. memorie P. ¹⁷) antenagore P. ¹⁸) letitia P.

XLVIII. ¹) tharsum P. ²) sompnis P. ³) dyane P. ⁴) etate P. ⁵) praesenti deae scripsi. om. P. ⁶) tharsos P. ⁷) sompnium P. ⁸) Verba 'dic gubernatori — Ephesum petere' W et L sic exhibent: dic gubernatori — dianae cum filia tua et genero tuo et o. c. t. quos aueniunt (W, a iuuentute L)

aetate (om. L) passus es praesenti deo (L, passus es usque in praesentem diem W.) expone — ueniens tarsum (tarso W) uindica (indicans W) i. f. tuam (suam W) Exp. (est addit W) ap. — generum et filiam (L, filiam et genero W.) et ind. somnium quod uiderat (L, somnium quicquid dixerit W) At illi (L, om. W) 'Fac — iubetur.' Et (L, om. W.) iubet gubernatorem ephesum (L, effeso W) petere. ⁹⁾ dyane P. ¹⁰⁾ Pro Perueniunt — petit W: perueniunt felice. Cursu d. A. cum suis t. diana in-greditur. ¹¹⁾ in uerbis tenebat Erat — nisi ipsa consentiunt P, W, Va, L. ¹²⁾ effigie (effigiae Va) satis W, Va, L., effigies eius satis P, (ortum ex perperam lecta scriptura continua). ¹³⁾ decorata Va. ¹⁴⁾ omni scripsi, omnium P, Va., hominum W, L. ¹⁵⁾ more Va. ¹⁶⁾ L, P, W., om. Va. ¹⁷⁾ dyane P. ¹⁸⁾ nulla — ipsa P, nullam tam grata esset diana aptam habebant nisi ipsam W, nullam tam gratam esse diana aperta habebant nisi ipsa Va, nullam diana tam gratam haberet ut ipsam L. ¹⁹⁾ P, W, L; interea ueniens Va. ²⁰⁾ in templo W, L, in templum P, om. Va. ²¹⁾ dyane P (sic etiam postea). ²²⁾ sic P, enarraret Sloan., enarrare W, Va, narraret L. ²³⁾ sic P, W, L, Va. ²⁴⁾ uenisse — regem etiam Va. ²⁵⁾ et talia scripsi, et alia P Va, haec et talia W. ²⁶⁾ uolentem — recitare P, notantae in consp. diane recitare L, uouente in consp. diana resuscitaret (m. 1, resciscitaret m. 2) W. ²⁷⁾ At P, Va. om. W, L. ²⁸⁾ regium habitum P.; post se: et ipsa addunt W, L, Va. ²⁹⁾ ne-stitu purpureo Va. ³⁰⁾ constipata W, L, Va. ³¹⁾ sic W, L, Va, familiarum P. ³²⁾ sic P et W, corrue-runt (corrui L) ante (ad Va) pedes L Va. ³³⁾ pul-

critudini P. ³⁴) verba Tantus — emanabat W. L. Va item ut P collocant. ³⁵) ut — Dianam (dyanam P): cum P faciunt WL Va. ³⁶; cepit P. ³⁷) dyane P. ³⁸) cum fletu magno P et Va (hic m. 2.; W et L = Sloan. (haec effari W et Va. m. 1.). ³⁹) rex nominis (Appoll. ante appellarer om.) appellarer P; codd. W, L, Va. (nouus tyro pro natus t.) cum cl. B faciunt, cuius verbis natus Tyro id quod scripsi innititur. ⁴⁰) verba nec esset (omnino addunt W, L, Va) ars aliqua et quam ego nescirem om. frgm. Tegerns. ⁴¹) iniqui P, W, L, Va (om. regis antiqui Sloan., regis inquit frgm. Tegerns. ⁴²) anthiochi P. ⁴³) matrimonio P. ⁴⁴) fedissima P. ⁴⁵) ei sociatus W, L, associatus Sloan. ⁴⁶) a retinui coll. Draeger Hist. Syntax d. l. Spr. I §. 230. ⁴⁷) affectuose — susceptus sum scripsi, effectus (factus P) sum et eo (om. Va.) usque a (ad Va.) quirenense rege (quirenensium regem Va.) archistrate (arcistrate P) susceptus sum (suscipiens effecto Va) P; Va m². Post naufragus: ad cyrenensem regem arcestrato affectu (ut filiam cett.) W. ⁴⁸) dyana P. ⁴⁹) sompnis P. ⁵⁰) iam scripsi. eam P. ⁵¹) indui eam honestum (P; uultu eam honesto W) regium (P. et regali W. regio et honesto Va, regali et honesto L. dignumque habitum (P., dignoque habitu W, L. dignoque ornatu Va.) sepulture et in (L., in [om et] W, Va. ei [pro et in] P.) loculum P. W, L, Va. ⁵²) VI tertiis P. ⁵³) cum P faciunt Va.; W. (et ubi inuenta — testis erat et digne); L. (fuisset inuenta). ⁵⁴) diunisie P. ⁵⁵) et — me P, W, L, Va. ⁵⁶) egipto P. ⁵⁷) Dix. mihi quod (eo quod W) mortua esset W. L. Va. ⁵⁸) filie P. ⁵⁹) reddisti P. -- Et (quos Va) cum re-

diuiuo luctum (rediuiuos luctus Va) iterum post matris atque filie (om. W.) inuoluere (uoluere W.) mortem cupienti (cupientem me W.) exitum (tunc Va) reddidissem (reddit mihi letitia Va) W. Va.

- XLIX. ¹⁾ Pet Sloan., Cum W., Va., L. ²⁾ mictit P. ³⁾ emitte (W. emisit L., om. Va.) uocem magnam (magna clamans Va) uxor eius dicens (Va, et dicet W., et dixit L) W., Va., L. ⁴⁾ tua lucina (sic inscribitur Archistratis imago adumbrata in frgm. Werd. fol. 3. col. 3, sic nominatur in Gestis Rom. et ab Henrico Novacivitatenſi; de ortu nominis Schroeder, in actis societatis Germ. Lipsiensis V. 2. pag LXXIII adn. 4. recte disseruit.) arcestratis P.; lucina addit (inter tua et archistratis) etiam Va m. 2. ⁵⁾ mictens P. ⁶⁾ cepit P. ⁷⁾ sic W. L. me docta manu Va, doctam manum meam P. ⁸⁾ me om. P., Va; pro qui me: quem L. ⁹⁾ arcestrate P. (a patre meo etiam L, Va, W. ¹⁰⁾ quem naufragum (naufrago Va naustragum W. m. 1.) L. W. Va; quem adamaui n. l. causa sed sapientie P. ¹¹⁾ sic P., Sloan., Va, causam ducem (om. sed sap.) W. ¹²⁾ ei P., Sloan., illi ei W., illi L., Va. ¹³⁾ haecce est scripsi, ecce est P. W., L., Va. ¹⁴⁾ sic Sloan., in toto ephesu P., in toto effeso L m. 1., in tota effesum W., in tota ephesi Va. ¹⁵⁾ tirium P. ¹⁶⁾ recognouisse etiam Sloan.; W. L. Va cum Oxon. Magd. 50 faciunt (om. Archistratem). ¹⁷⁾ letitia P. ¹⁸⁾ idem Va m. 1. habuisse videtur; et facta est laetitia omne (leticia magna in omni L.) ciuitate W., L. ¹⁹⁾ plattee P. ²⁰⁾ fit conuiuium (conuiuium W) a ciuibus Va W. ²¹⁾ letantur P. ²²⁾ pariter om. W Va. L. ²³⁾ et

om.: constituti (con stituunt L.) ipso (pro ipso: in L) loco suo sacerdotem W. L. ²⁴) sequens (insequens, om. ei Va) W., L, Va. ²⁵) et cara P, et orat Va; om. W., L; et regula Sloan. ²⁶) omnium W., Va, Sloan., omni P. ²⁷) ascendunt Va, ascendere W.; codd. W, L (hic libere mutatus) Va in verbis Ephesiorum – ascendit cum P. faciunt.

- L. 1) uenit tharso (tarsis W) ciuitatem W. Va (ceterum = class. B); uenit tarsum Va (ceterum = class. B). Jubet (Jussit Va) statim (om. Ap) L., Va (W lacunosum est hic in folii fine). ²) comprehendere etiam W. ³) stranguilionem et diunisiam P.; coniugem (coniuge W.) Va L. W. ⁴) Sloanianus, Va (sedentibus pro tribunalibus), L. (hic om. in foro) = P. ⁵) (sibi illos om. W. L. Va) praecepit etiam W. L. Va. ⁶) sic, om ciuibus etiam Va (quos adductos). ⁷) sic ait (om. Ap.) W. L. Va. ⁸) tarsi W. tharsi P. Va, tarsis L. ⁹) W. L. Va; inquit P. ¹⁰) extitit P; numquid apollonius (appolonio tyrio Va) aliquis (aliquid Va) uestrum in (om. Va) aliqua re (in aliqua re alicui uestrum L) ingratus extitit (stetit Va). W. L. Va. ¹¹) sic etiam W. L., illi omnes Va. ¹²) exclamauerunt W. Va; L = P. ¹³) patrie P. ¹⁴) Regem te patremque (que om. W.) patriae (Te patrem et patrie regem Va) et diximus et in perpetuum (perpetuo Va. W) dicimus (Va, dicemus L, dic.... W) W. Va. L. ¹⁵) om. P. ¹⁶) optauimus et om. W. Va. L. ¹⁷) periculum (dericulo Va) uel mortem (morte W.) P. L. W. Va. ¹⁸) sic P, transcidimus W., transgredimus Va, euasimus L. ¹⁹) P. W. Quod L. Et in hoc Va (om. et post hoc). ²⁰) tua om. W. Va L.

²¹⁾ posita P. Va L. (hic post in uia), om. W. ²²⁾ in bigam Va, in uia L., iniuga W. unica P (cf. in uica A ad Ries. p. 13, 8). ²³⁾ pro testatur: stantem et Va. ²⁴⁾ sic etiam, W. L. Va (ait A. ad eos). ²⁵⁾ diunigie P. ²⁶⁾ sue P. ²⁷⁾ coniuge eius Va. uxori eius W. L. ²⁸⁾ noluerunt W, Va, L. ²⁹⁾ Stranquilio P. ³⁰⁾ fati m. i. scripsi, facti m. i. P., facinus adimpleuit W suppraemum diem impleuit L statim ut stomachi languore percussa est, ilico defuncta est Va. ³¹⁾ tharsi P. Va, tharsis W. L. ³²⁾ et P. ³³⁾ consilio ('der Absicht nach') suppleui ex W. Va L. ³⁴⁾ fecerunt P., L.; om. fecerint: perpetraverunt (cum et pro ut et perpetrarunt W) W. Va. ³⁵⁾ sic Va; putauerunt per iurare dum ecce P., put. intrare dum W; om. put. intrare (m. 1.. iurare in ras m. 2) nam L. ³⁶⁾ Ecce P Va; haec W. L. ³⁷⁾ hostendam P. ³⁸⁾ ex hoc quod uisuri est (Va, P.; ex hoc quoduis ubi estis W) et testimoniis uobis (P., W; et testimonium aliter uobis Va) adprobo (W, approbrabo Va, testimonio comprobans, om. ex hoc quod uisuri estit et L; ex hoc ante probabo P.) P., W, L. Va. ³⁹⁾ filiam L, ea W, om. P.: Va = class. B. ⁴⁰⁾ Ecce est filia mea W. L; Va = class. B. ⁴¹⁾ diunigia P. ⁴²⁾ imo scripsi uno P. Cod. Va (post verba class. B et narrationem verbosam = P, om. tamen imo -- contremuit) et W (scelerata dionisiadis mulier mala et uidit eam t. c. c.) cum cod. P faciunt, L = class. B. ⁴³⁾ dionisiadis sceleste (addit W. dionisiadi sceleste mulieris Va) W. Va, nihil nisi dionisiadis addit L. ⁴⁴⁾ tarsya L, thasia ait ad eum Va ait tarsia ad eum W. ⁴⁵⁾ theophilu P. ⁴⁶⁾ si deuitatis consultum scripsi, si debitis (P, si

uis W., Va, L) tormentis et (P, tormenta et W., Va, tormenta deuitare [hoc ex coniect., ut apparet] et L) P, W, Va. L; codicum horum trium v. uis ex uitare uis ortum est. ⁴⁷⁾ sic P et (mereris) Va; et eam memoreri indulgentiam W. et mereri indulgentiam L. ⁴⁸⁾ edicito L, edicto W., dic Va. ⁴⁹⁾ adlocutus est W., allocutus est (al erasum) L, suasit Va. ⁵⁰⁾ ut me interficeres P, W L, me interficienda Va. ⁵¹⁾ L. Va = P.; Th. uilicus ait W. ⁵²⁾ W. L. Va (Dionisia) = Sloan., Oxon. Magd. ⁵³⁾ W, L. Va (adhuc pro Tune) = P. ⁵⁴⁾ sub testimonio c. f. W., L., sub adtestatione confusionem factam Va post facta glossema et addata ueratione confusi (olim confessi) P., et tamen ea (pro et — ea: tam coram Va, ratione confusi (r. confusio populi Va) W., L. Va ⁵⁵⁾ W, Va, L. (hic e. c. tul.) = P. ⁵⁶⁾ terre P. ⁵⁷⁾ celi P. ⁵⁸⁾ terre P. sepulture P. ⁵⁹⁾ W. Va, L. (om terrae post bestias) = P.; L. om. terrae bis. ⁶⁰⁾ autem P W. L. Va ⁶¹⁾ tangitur P., L, W. (tangetur. ⁶²⁾ enim etiam Va ⁶³⁾ c. p. (om. Tarsi) etiam Va m. 2. ⁶⁴⁾ sic etiam Oxon. coll. Magd. 50 et (in rasura) Va ⁶⁵⁾ spatium W. L, Va. ⁶⁶⁾ sic coll. oc. etiam W L. Va ⁶⁷⁾ felicitas P, pietas W. L. clementia Va ⁶⁸⁾ Tum in praesenti scripsi. tamen a praesenti P. ⁶⁹⁾ pro Tum — donauit: Date (Dat Va) theophilo (ergo th. L. libertatem cum praemio (L. et praemium W quod hic desinit; cum pr. om. Va) L, Va et fragmentum Werdinense, quod hic desinit.

II. ¹⁾ letitiam P. ²⁾ pro moenia hic munera P. cf. adn. ³⁾ huius cap. ⁴⁾ publicas scripsi. thermas menia publica P, intrusa corr. verbi munera.

⁴) editionis Ries codd. 'sex mensibus' moratum esse aiunt, 'diebus quindecim' Va in ras. m. 2., 'paucum tempus' L. ⁵) cyreneam P. ⁶) arcestratem P. ⁷) regis nepotes, ut in P, etiam in L. et Va deest (Archistrates om. P.) ⁸) osculo L., osculum Va., osculum P. ⁹) etate P. ¹⁰) dimittens L., Va.; dimictens P. ¹¹) filie sue P. ¹²) qui — tribunalium additiciū esse puto ¹³) compræhenderent P. ¹⁴) paranimphus P. ¹⁵) ad te uenirem scripsi, aduenirem P. ¹⁶) sextertia P. ¹⁷) post argentum additicia verba sed et cor suum (!) in contextu P. ¹⁸) Ellenicus P. ¹⁹) anthiocus P. ²⁰) nichil P. ²¹) et ei scripsi ei et P. ²²) ellenici P. ²³) apprchendens P. ²⁴) osculum P. ²⁵) regem scripsi, rex P. ²⁶) arcestratis P. ²⁷) Regnauit et additiciū esse puto. ²⁸) anthiochie P. ²⁹) tyrii P. ³⁰) quos scripsi, quod P.; in uerbis Peractis — defuncti sunt Vaticanus 1984 = Paris. 4955. ³¹) sunt. Explicit liber Appollonii P. Fol. 16u (olim 191u) habet Tabulam 'librorum huius voluminis (codicis P)' in quam loco XX. (et paenultimo) 'Liber de hystoria Appollonii' est relatus (post 'Cronica breuis Pauli Orosii, fol. 181—184 et ante 'Natiuitas domini nostri Jesu Christi quondam notabili(s)' fol 190u et 191r. Itaque 'Liber Appollonii' olim foll. 184r—190r integri voluminis expleuit.

Von demselben Verfasser ist ferner in meinem Verlage erschienen:

Altlateinische Studien.

(Das Arvallied und die salischen Fragmente — Zur Semasiologie der indogermanischen Stammbildung. — Beiträge zur Erklärung des Templum von Piacenza.)

Von

Dr. Michael Ring,

Professor an der kön. Akademie in Pressburg.

Pressburg und Leipzig 1882. (144 pp.) Eleg. geheftet

Preis M. 2.50 = ö. W. fl. 1.50.

Diese Studien wurden von der Fachkritik (u. A. von Prof. Schweizer-Sidler in der „Philol. Rundschau“, von Dr. Siebenlist im „Literar. Merkur“ etc.) sehr günstig recensirt und als hervorragende Erscheinung auf der Gebiete der vergleichenden Mythologie und Sprachforschung begrüsst.

Sonstige Publicationen Dr. Ring's:

Zur Tropik Pindar's.

Budapest 1873. (45 S.) M. 1 = 60

Bericht über die Curtius-Handschriften d. ungarischen Nationalmuseums.

Budapest 1873. 4°. (19 S.) M. 1.20 = 72

Ban Marót. Tragödie von M. Vörösmarty
Metrisch übersetzt (aus d. Ungarische von M. Ring.

Budapest 1872. (120 S.) M. 2 = fl.

Sigmund Steiner,

Buch- und Antiquariatshandlung, Pressburg.

Formis Caroli Angermayeri.

UNIVERSITY OF ILLINOIS — URBANA

N30112023729756A